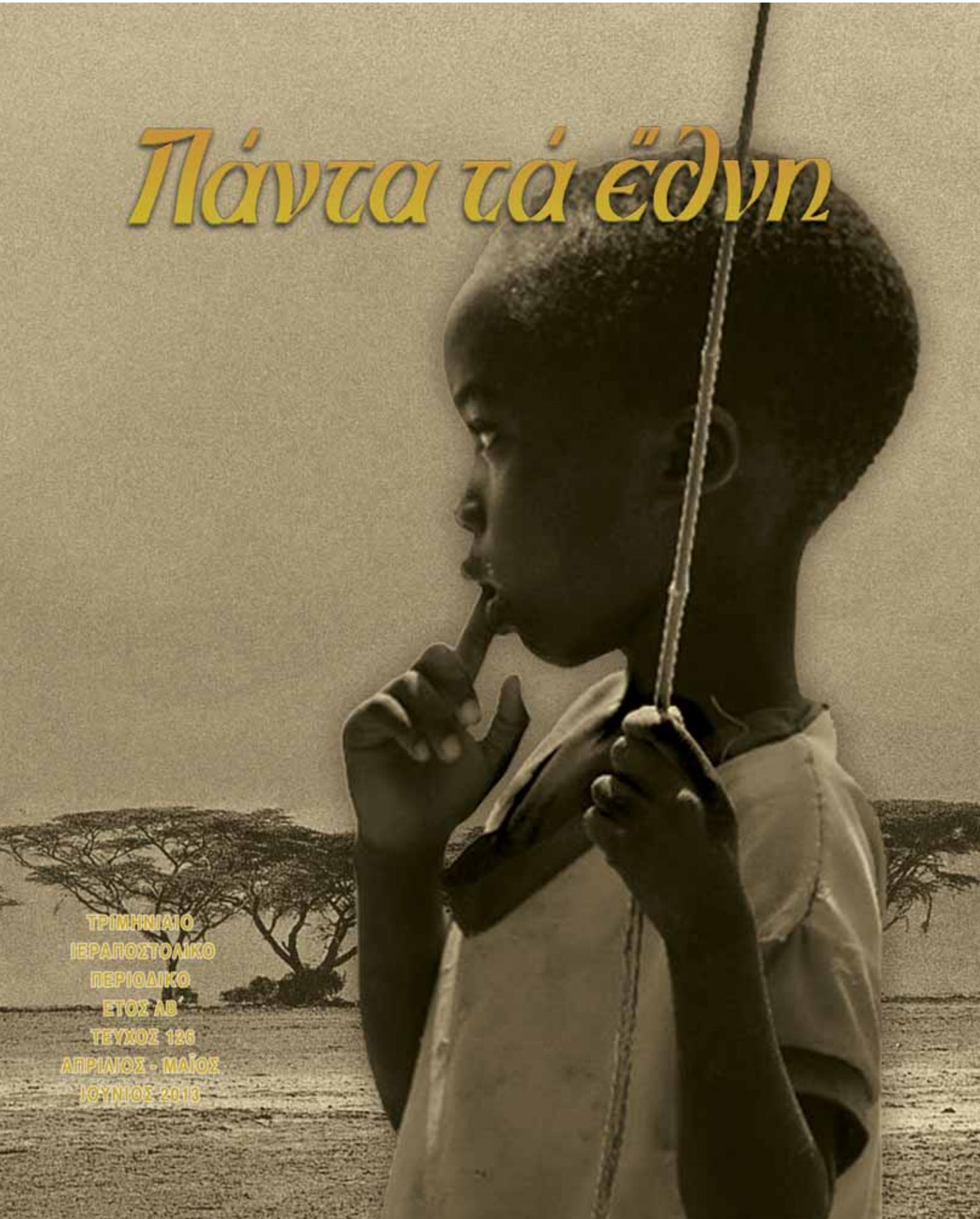


# *Πλάντα τά έδυν*



ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ  
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ  
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ  
ΕΤΟΣ ΛΒ'  
ΤΕΥΧΟΣ 126  
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ  
ΙΟΥΝΙΟΣ 2013

# Πατριαρχική Σχολή «Άγιος Αθανάσιος»

Τήν Πέμπτη 23<sup>η</sup> Μαΐου έ.ξ., ό Μακαριώτατος Πατριάρχης Άλεξανδρείας και πάσις Αφρικής κ. Θεόδωρος Β', προέστη της ἀπονομῆς τῶν πτυχίων τῶν ἀπόφοιτῶν Αφρικανῶν σπουδαστῶν τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς «Άγιος Αθανάσιος», γιά τὸν ἀκαδημαϊκό κύκλο σπουδῶν 2011-2013. Στήν ἐκδήλωση συνόδευσε τὸν Μακαριώτατο ο Σεβ. Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως κ. Γαβριήλ, Πατριαρχικός Επίτροπος Άλεξανδρείας.

Ἡ τελετὴ πραγματοποιήθηκε στήν Ἱερά Πατριαρχική Μονή τοῦ ὁσίου Σάββα τοῦ Ἡγιασμένου στήν Άλεξανδρείᾳ, κατά τὴν ἔναρξη τῆς ὥρας οἱ ἀπόφοιτοι ἀπέδωσαν μελωδικότατα ἐκκλησιαστικούς ὕμνους. Στήν προσφώνησή του ὁ Πατριάρχης ἔξῆρε τὴν σημασία τῆς κατάρτισης καὶ ἐπιμόρφωσης τῶν γηγενῶν στελεχῶν καὶ τῆς ἐντατικῆς καλλιέργειας εἰδικῶν δεξιοτήτων, προκειμένου νά ἀναπτυχθοῦν περισσότερο οἱ Ἱεραποστολικοί πυρῆνες τοῦ Πατριαρχείου, οἱ ὥροι θεραπεύουν τίς αὔξημένες ποιμαντικές καὶ ἀνθρωπιστικές ἀνάγκες τῆς Αφρικανικῆς Ἡπείρου.

Ἄπευθυνόμενος στοὺς ἀπόφοιτους τῆς Σχολῆς, τοὺς ἐπήνεσε γιά τὴν ἀξιοθαύμαστη φιλοτιμία καὶ τὸ ὄντος τους κατά τὴν ἐκπλήρωσην τῶν ἀκαδημαϊκῶν τους ὑποχρεώσεων, ἀλλὰ καὶ γιά τὴν συνεπή καὶ ἐνσυνείδητη μετοχή τους στὴ θεία Λατρεία καὶ στήν προσευχή. Τούς κάλεσε νά συνεχίσουν τὴν κατά Χριστόν διακονία καὶ μαρτυρία στήν Αφρική, ἀκολουθώντας τὸ ἀξιομίμοντο παράδειγμα τῶν Ἀποστόλων.

Τούς διαβεβαίωσε, ἐπίσης, ὅτι θά παρακολουθεῖ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν πορεία τους στήν ἐκκλησιαστική ζωή, στή διοίκηση καὶ στό φιλανθρωπικό

ἔργο τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῶν χωρῶν καταγωγῆς τους καὶ ὅτι πατρικά θά τους συνδράμει στίς ἀνάγκες τους. Καταλήγοντας τούς ζήτησε νά διατηρήσουν ἄσβεστη στό φυλακτήριο τῆς καρδιᾶς τους τὴν ἀρχή, ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ πραγματική ἀξία στόν ἀνθρωπο.

Ο Μακαριώτατος δέν παρέλειψε νά εὐχαριστήσει τόν Συχολάρχην Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτη π. Νάρκισσο Γκάμο, ὁ ὥρος μέ κόπους πολλούς μερίμνησε γιά δύο χρόνια, ὥστε οἱ σπουδαστές νά βιώσουν τὴν ἀδιάσπαστη ἐνότητα μεταξύ Ἐκκλησίας καὶ παιδείας. Παράλληλα εὐχαρίστησε τόν Ἅγιούμενο τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα, Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτη π. Μελέτιο Κουμάνη, καθώς καὶ ὅλο τό προσωπικό τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς, γιά τὴν ἀκούραστη προσπάθειά τους, νά μεταφυτεύσουν στούς φοιτητές ἀξίες καὶ γνώσεις τόσο στό θρανίο ὅσο καὶ στό στασίδι.

Ἄπευθυνόμενος στόν παριστάμενο Γενικό Πρέσβεο τῆς Ἐλλάδος στήν Άλεξανδρεία κ. Χρῆστο Καποδίστρια, ἔξεφρασε θερμές εὐχαριστίες πρός τὴν Ἐλληνική Πολιτεία γιά τὴν πολύτιμη καὶ καθοριστική ἀρωγή της στήν εὕρυθμη πειτουργία τῆς Σχολῆς. Εὐαρέσκεια καὶ εὐχαριστίες ἔξεφρασε καὶ πρός τό ποίμνιο τῆς παροικίας γιά τὴν ἀγάπη, τό ἐνδιαφέρον καὶ τὴ στοργή μέ τὴν ὥρο περιέβαθλη τούς Αφρικανούς σπουδαστές, κατά τὴ διετή παραμονή τους στήν πόλη τοῦ Μ. Άλεξανδρου.

Μετά τὴν ἀπονομὴ τῶν πτυχίων ἀκολούθησε ἐορταστική δεξίωση στήν ὥρο ποιά οἱ ἀπόφοιτοι ἐρμήνευσαν πρός τιμήν τοῦ Μακαριωτάτου παραδοσιακά τραγούδια.

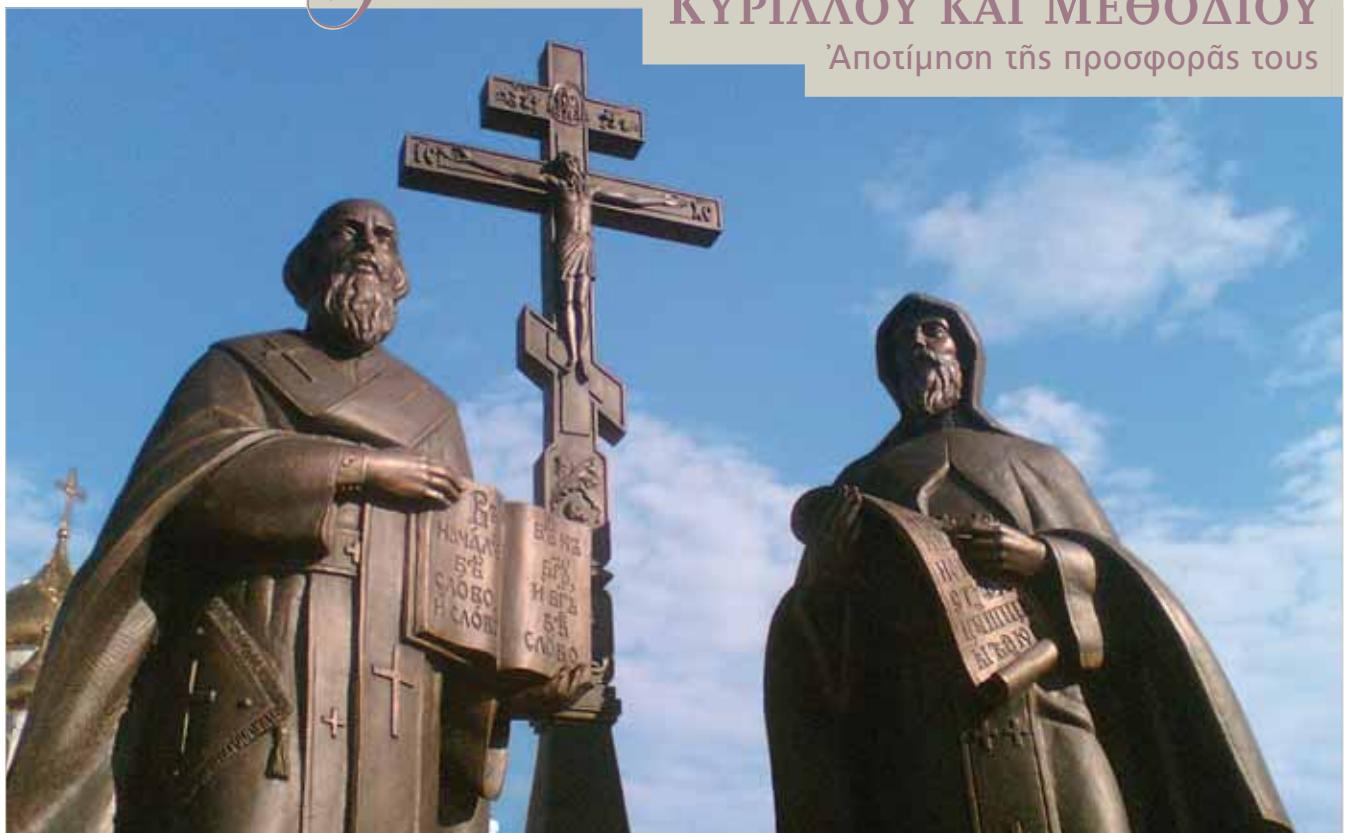
Ἀπό τό Πατριαρχεῖο Άλεξανδρείας



Ο Μακαριώτατος ἀπονέμει τὰ πτυχία

# ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΥ

Άποτίμηση τῆς προσφορᾶς τους



## ΜΕΡΟΣ Β'

Είσαγωγικό σημείωμα τοῦ Ὄμοτιμου Καθηγητῆ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Δημητρίου Γόνη, τὸ όποιο δημοσιεύεται στά «Δίπτυχα τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἐλλάδος» τοῦ ἔτους 2013 (σσ. 17-25), μέ τήν εύκαιρία τῆς ἀφιέρωσής τους στή συμπλήρωση 1.150 χρόνων ἀπό τὸν ἐκχριστιανισμό τῶν Σλάβων, ὑπό τῶν δύο αὐταδέλφων Ἐλλήνων Θεοσαπλονικέων.

### 5. Ἡ στάση τῶν παπῶν ἐναντὶ τοῦ ἔργου τῶν δύο ἀδελφῶν

Ο πάπας Νικόλαος ὁ Α' (858-867), ὅταν πληροφορήθηκε ὅτι οἱ δύο ἱεραπόστολοι βρίσκονταν στή Βενετία, τούς προσκάλεσε νά μεταβοῦν στή Ρώμη<sup>19</sup>. Τίνη ύποδοχή τους ὅμως ὄργάνωσε ὁ διάδοχός του

Ἀδριανός ὁ Β' (867-872), μέ προπορευόμενο σταυρό καί μέ πληθος πιστῶν, πού κρατοῦσαν ἀναμμένα κεριά<sup>20</sup>. Τούς εὐθύγησε καί τούς μακάρισε καί δέν ύπηρξε φειδωλός στίς προσφωνήσεις του. Τούς ἀποκάλεσε πατέρες, ἐπιπόθητα τέκνα, χαράν οἰκείαν, στέφανον πίστεως, δόξης καί κάλπους, διάδημα

19. *Bios Kuriłłou* 17, σ. 88.

20. *Bios Kuriłłou* 17, σ. 88.

## Ιεραποστολικοί ἀγῶνες

έκκλησίας, ἀποστολικούς ἄνδρας<sup>21</sup>. Τή στήριξή του στή χρήση τῆς σλαβικῆς ως λειτουργικῆς γλώσσας τήν ἔξεδηνήλωσε ποικιλότροπα: Καθαγίασε τά iερά βιβλία σέ σλαβική μετάφραση, τά κατέθεσε στήν ἔκκλησία τῆς Ἀγίας Μαρίας, τήν ἐπονομαζόμενη Φάτνη, «καί τέλεσαν ἐπάνω σ' αὐτά τή Λειτουργία». Διέταξε τούς ἐπισκόπους Φορμόζο καί Γκαούντεριχ νά xειροτονήσουν τούς Σλάβους μαθητές (πρεσβυτέρους, διακόνους, ὑποδιακόνους) καί ἀφοῦ τούς xειροτόνησαν τέλεσαν τή θεία Λειτουργία στά σλαβικά στό ναό τοῦ Ἅγιου Πέτρου, τήν ἐπομένη στό ναό τῆς Ἀγίας Πετρονίλης, τήν τρίτη ἡμέρα στό ναό τοῦ Ἅγιου Ἄνδρεου καί ἔπειτα στό ναό τοῦ Ἅγιου Παύλου πάλι στά σλαβικά πάνω στόν ἄγιο τάφο, ἔχοντας ως βοηθό τόν ἐπίσκοπο Ἀρσένιο καί τόν Ἀναστάσιο τόν Βιβλιοθηκάριο<sup>22</sup>. Στό Βίο τοῦ ἀγίου Μεθοδίου σημειώνεται ὅτι ὁ πάπας ὑποχρέωσε ἔναν ἐπίσκοπο, ὁπαδό τῆς τριγλωσσίας, νά xειροτονήσει ἀπό τούς Σλάβους μαθητές τρεῖς iερεῖς καί δύο ἀναγνῶστες<sup>23</sup>.

Ίδιαίτερη τιμή ἔδειξε στό πρόσωπο τοῦ Κωνσταντίνου, ὁ όποῖς πενήντα ἡμέρες πρίν ἀπό τήν κοίμησή του ἐκάρρο μοναχός καί ἐλαβε τό ὄνομα Κύριλλος. Μετά τήν κοίμησή του (στίς 14 Φεβρουαρίου τοῦ 869, σέ ημικία 42 ἑτών), ὁ πάπας Ἀδριανός κάλεσε ὄλους τούς "Ἐλλήνες καί τούς Ρωμαίους τῆς Ρώμης «νά μαζευθοῦν ὄλοι μέ κε-



Τοιχογραφία πού ἀναπαριστά τήν ἄφιξην τῶν δύο Ἅγιων στή Ρώμην (Βασιλική τοῦ Ἅγιου Κλήμεντος)



Γκραβούρα μέ θέμα τό κέρυγμα τῶν Ἅγιων στούς Σλάβους

21. *Bίος καί πολιτεία καί ὄμοιλογία τε καί μερική θαυμάτων διήγησις τοῦ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν Κλήμεντος, ἐπισκόπου Βουλγάρων, συγγραφεῖσα παρά τοῦ ἀγιωτάτου καί ἀσιδίμου Ἀρχιεπισκόπου τῆς πρώτης Ιουστινιανῆς καί πάστος Βουλγαρίας, κυρίου Θεοφυλάκτου, χρηματίσαντος ἐν Κωνσταντίνου πόλει μαϊστορος τῶν ρρτόρων 9, ἔκδ. Ι. Ε. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, «Βίος Κωνσταντίνου - Κυρίλλου Βίος Μεθοδίου (Μετάφρασις) Βίος Κλήμεντος Ἀχρίδος», ΕΕΘΣΑΠΘ 12 (1968) 164 (ἔφεξης: *Βίος Κλήμεντος*).*

22. *Bίος Κυρίλλου* 17, σ. 88. Πρβλ. *Bίος Μεθοδίου* 6, σ. 199. *Bίος Κλήμεντος* 9, σ. 164.

23. *Bίος Μεθοδίου* 6, σ. 199.

## τῶν ἀγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου



Χειρόγραφα διαφορετικών περιόδων καί θεμάτων, γραμμένα μέ το κυριλλικό ἄλφράβπτο (10os καί 11os αἰώνας)



Τρία χειρόγραφα τά όποια διασώζουν τό κυριλλικό ἄλφράβπτο (14os καί 15os αἰώνας)

ριά ἀπό πάνω του καί νά τόν ψάλουν καί νά τόν κηδέψουν, σάν νά τό ἔκαναν στόν ἴδιο τόν πάπα». Ὁ ἕιδιος πρότεινε νά παραχωρήσει τόν τάφο του στό ναό τοῦ Ἅγιου Πέτρου γιά τήν ταφή τοῦ Κυρίλλου, ἀλλά τελικά ἐπικράτησε ἡ πρόταση τοῦ Μεθοδίου νά ταφεῖ στό ναό τοῦ Ἅγιου Κλήμεντος, «στή δεξιά πληευρά τοῦ ἱεροῦ». Πάνω στόν τάφο του οι Ρωμαῖοι ιστόροσαν τήν εἰκόνα του καί ἔκαιγαν καντήλι νύχτα καί ήμέρα<sup>24</sup>.

24. *Bίος Κυρίλλου* 18, σσ. 89-91.

25. *Bίος Μεθοδίου* 8, σσ. 201-202.

26. *Bίος Μεθοδίου* 8, σ. 202.99.

27. *Bίος Μεθοδίου* 9, σσ. 203, 238-242 (σχόλια).

Τή θετική του στάση ἔναντι τῆς σλαβικῆς γλώσσας ὁ Ἀδριανός τίν τίροσε καί μετά τήν κοίμηση τοῦ Κυρίλλου. Στήν ἐπιστολή του πρός τούς ἡγεμόνες Ραστισλάβο, Σβατοπλούκ καί Κότσελ, πού συνόδευε τήν ἀποστολή τοῦ πρεσβυτέρου Μεθοδίου στό Σίρμιο, ἐνέκρινε καί εὐλόγησε τήν τέλεση τῆς θείας Λειτουργίας καί τό κήρυγμα στή γλώσσα τους. Ἐπίστης ἔδωσε εὐλογία καί γιά τήν ἑκπόνηση νέων μεταφράσεων, γιά νά μάθουν οι πιστοί εὔκολα τίς ἄγιες ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Σέ σχέση μέ τήν τέλεση τῆς θείας Λειτουργίας ἔθεσε ἔναν ὄρο: «Νά διαβάζουν τόν Ἀπόστολο καί τό Εὐαγγέλιο πρώτα στή Ρωμαϊκή (Λατινική) καί ύστερα στή Σλαβική». Τούς ἐχθρούς τῶν μεταφράσεων καί τῆς σλαβικῆς γλώσσας τούς ἀπειλεῖ μέ ἀφορισμό, ὅχι μόνο μέ στέρηση τῆς θείας κοινωνίας, ἀλλά μέ ἀποκοπή ἀπό τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας<sup>25</sup>. Ὁ Ἀδριανός ίκανοποίησε καί τό αἴτημα τοῦ Κότσελ νά χειροτονήσει τό Μεθόδιο ἐπίσκοπο τῆς Παννονίας<sup>26</sup>. Ὡς ἀρχιεπίσκοπος τῆς Παννονίας ὁ Μεθόδιος ἐγκαταστάθηκε στό Σίρμιο.

Ο διορισμός τοῦ Μεθοδίου στή θέση αύτή ἔξυπηρετούσε τήν πολιτική καί τοῦ Κότσελ (ἀνεξαρτησία ἔναντι τοῦ φραγκικοῦ κλήρου) καί τοῦ πάπα (δημιουργία ἐπισκοπῆς ὑπό τήν δικαιοδοσία του σέ περιοχές πού διεκδικοῦσαν οι Φράγκοι μέ τάσεις ἐπεκτάσεως στό Ἀνατολικό Ἰλλυρικό). Γι' αὐτό οι Φράγκοι κληρικοί ἔδρασαν ἀστραπιάίως. Τήν ἄνοιξη τοῦ 870 συνέλαβαν τό Μεθόδιο, πιθανότατα στή Μοραβία, καί μέ μυστικό τρόπο τόν ὀδήγησαν στό Regensburg. Ἐκεῖ ἔγινε ἡ ψευτοδίκη του καί ἡ καταδίκη του ἀπό Φράγκους ἐπισκόπους καί ἀπό τό Λουδοβίκο τό Γερμανικό. Βασική κατηγορία ἦταν ὅτι ἐργαζόταν σέ περιοχές πού ἀνήκαν σέ ξένη δικαιοδοσία (τῶν Φράγκων ἐπισκόπων). Πάλι μέ μυστικό τρόπο τόν ἔκλεισαν σέ μονή τῆς Σουαβίας, ὅπου τόν ἔθεσαν ὑπό αύστηρό περιορισμό<sup>27</sup>. Ὁ Μεθόδιος ὑπέφερε τά πάνδεινα ἐπί 2 ½ χρόνια (870-873).

Μόλις στίς ἀρχές τοῦ 873 ὁ πάπας Ἰωάννης ὁ Ηπληροφορήθηκε τό ἔγκλημα τῶν Φράγκων ἐπισκόπων. Μέ ἐπιστολές πρός αύτούς καί τόν υἱό τοῦ Λου-

## Ιεραποστολικοί ἀγῶνες

δοβίκου ἀπαίτησε τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ Μεθοδίου καὶ τὸν ἔξασφάλιστο προϋποθέσεων γιὰ τὸν ἐλεύθερον ἐκτέλεσθαι τῶν ἀρχιεπισκοπικῶν του καθηκόντων. Γιὰ νὰ ἐπιτύχει τὴν ἀπελευθέρωση, ὁ πάπας χρησιμοποίησε τὴν ποινὴ τῆς ἀπαγορεύσεως. Δέν θά εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ τελέσουν λειτουργία, ὅσο χρόνον θὰ κρατοῦσαν αἰχμάλωτο τὸ Μεθόδιο. Αὐτή τὴν φορά ὁ Μεθόδιος μετέβη στὴ Μεγάλη Μοραβία, γιὰ νὰ συνεχίσει τὸ ἔργο του (873). Αὐτὸν ἦταν ἡ ἐπιθυμία τοῦ μοραβικοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἡγεμόνα Σβατοπλούκου. Ὁ Μεθόδιος ἀνέπτυξε ἀσυνήθιστη δραστηριότητα. Κήρυξε τὸ Εὐαγγέλιο σὲ εἰδωλοδιατρικά φύλα καὶ ἀγωνίστηκε γιὰ τὴν ἡθικὴ ἀνόρθωση τῆς κοινωνίας. Δέν δίστασε νὰ ψέξει ἀκόμη καὶ ἰσχυρούς τῆς ἐποχῆς γιὰ τὶς ἡθικές τους παρεκτροπές<sup>28</sup>.

Τὰ πράγματα ὅμως μεταβλήθηκαν σὲ σύντομο χρονικό διάστημα. Ἡ θέση τοῦ Μεθοδίου ἦταν εὐάλωτη στὶς κατηγορίες αὐτή τὴν φορά. "Οταν τὸν ἀπελευθέρωσε ὁ πάπας ἀπό τοὺς Φράγκους, τὸν εἶχε διατάξει νὰ μὴν τελεῖ τὴ λειτουργία στὴ σλαβική. Ὁ Μεθόδιος ὅμως δέν συμμορφώθηκε μὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ προϊσταμένου του. Οἱ Φράγκοι κληρικοί ἐκ νέου ἐπέστρεψαν στὴ Μοραβία καὶ ὑπέσκαπταν τὸ κύρος του. Ὁ Λατίνος πρεσβύτερος Ιωάννης κατ' ἄρχας καὶ ὁ Φράγκος πρεσβύτερος Wiching ἀργότερα ἡγήθηκαν τῶν ἀντιπάλων τοῦ Μεθοδίου. Ὁ Μεθόδιος δυσαρέστησε τοὺς Φράγκους καὶ σ' ἄλλο ζήτημα. Τοὺς κατηγόρησε ἀνοικτά γιὰ τὴν προσθήκη τοῦ Filioque (= καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ) στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως. Δυστυχῶς στὸ πλευρό τῶν ἀντιπάλων τοῦ Μεθοδίου ἦταν καὶ ὁ ἡγεμόνας Σβατοπλούκου. Ὁ ἄξεστος χαρακτήρας του, ἡ ἔμπλεψη ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴ σλαβικὴ λειτουργία, οἱ διασυνδέσεις του μὲ τοὺς Φράγκους, ἡ ἀνθίθικη ζωὴ του καὶ ἡ κριτικὴ πού ἀσκοῦσε ὁ Μεθόδιος κατά τῶν παραβατῶν τῆς ἡθικῆς (ἀκόμη καὶ ὅταν κατεῖχαν ἀξιώματα), ἔκαναν μισητό τὸ Μεθόδιο στὸν ἡγεμόνα. Ὁ πρεσβύτερος Ιωάννης μετέβη στὴ Ρώμη, μέ σκοπό νὰ «ἐννημερώσει» τὸν πάπα καὶ νὰ τὸν συκοφαντήσει. Ὁ πάπας κάλεσε σὲ ἀπολογία τὸν ἀρχιεπίσκοπο (879). Στὴ Ρώμη τὸ Μεθόδιο συνόδευσε καὶ ὁ πρεσβύτερος Wiching. Ὁ ἡγεμόνας πίστευε ὅτι ὁ Μεθόδιος θὰ παραμεριζόταν καὶ τὴ θέση του θά



Γραμματόσημα τῶν Ἑλληνικῶν Ταχυδρομείων ἀφιερωμένα στούς Ἅγιους Κύριλλο καὶ Μεθόδιο



Σειρά γραμματοσήμων τῆς τότε Τσεχοσλοβακίας (1972), πρός τιμή τῶν δύο μεγάλων ιεραποστολικῶν μορφῶν

κατελάμβανε ὁ εὔνοούμενός του! Ὁ Μεθόδιος σημέιωσε μερική ἐπιτυχία. "Ἐπεισε τὸν πάπα ὅτι ἔχει δίκαιο νὰ τελεῖ τὴ λειτουργία στὴ σλαβική. Σὲ ἐπιστολὴν του πρὸς τὸ Μοραβό ἡγεμόνα (880) ὁ πάπας ἐπιβεβαιώνει τὰ δίκαια τοῦ Μεθοδίου ὡς ἀρχιεπισκόπου Μοραβίας καὶ ἐπιτρέπει νὰ τελεῖται ἡ Λειτουργία στὴ σλαβική, συγχρόνως ὅμως διατάσσει τὸ Εὐαγγέλιο πρῶτα νὰ διαβάζεται στὴ Λατινική. Ὁ Wiching ὡς ἀνταμοιβή γιὰ τὸ σκοτεινό ρόλο πού ἔπαιξε ἔλαβε τὴν ἐπισκοπή τῆς Νίτρας. Ἐπιστρέφοντας στὴ Μοραβία πρὶν ἀπό τὸ Μεθόδιο νόθευσε τὰ ἔγγραφα καὶ δυσφήμησε τὸν ἀρχιεπίσκοπο του. Ὁ Μεθόδιος διαμαρτυρήθηκε στὸν πάπα καὶ ὁ πάπας μὲ νέα ἐπιστολὴν του ἔδωσε ἔκηγήσεις (881)<sup>29</sup>.

28. *Bίος Μεθοδίου 10-11*, σσ. 204-205.

29. Βλ. σχετικά Α. - Αἰμ. ΤΑΧΙΔΟΥ, *Κύριλλος καὶ Μεθόδιος*, Θεσσαλονίκη 1992, σσ. 158-160.

## 6. Ἡ κοιμηση τοῦ Μεθοδίου καὶ ἡ τύχη τοῦ ἔργου τῶν δύο ἀγίων ἀδελφῶν.

Πρίν ἀπό τό θάνατό του ὁ Μεθόδιος ἐδειξε καὶ τίς μεταφραστικές του ίκανότητες ἀπό τὴν ἑλληνική στὸν παλαιοσλαβικὴν καὶ ἀπέδειξε περίτρανα ὅτι κακῶς ὄρισμένοι ἴστορικοί τὸν τοποθετοῦν ὑπό τὴν σκιὰ τοῦ Κυρίλλου. Μέσα σὲ ἐπτά μέρη (ἀπό τὸ Μάρτιο ὥς τὸν 26ην Ὀκτωβρίου), μέρη τῇ βοήθειᾳ δύο μαθητῶν του ἱερέων ταχυγράφων μετέφρασε ὀλόκληρην τὴν Ἅγια Γραφήν, Παλαιά καὶ Καινὴ Διαθήκην, μέρη ἔξαριστην τὸ βιβλίο τῶν Μακκαβαίων. Ἐπίσης τότε μετέφρασε καὶ τὸ *Νομοκάνονα* (τὴν *Συναγωγὴν εἰς 50 τίτλους* τοῦ πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Σχολαστικοῦ) καὶ τὸ *Βιβλίο τῶν Πατέρων* (πιθανότατα κάποιο Πατερικό)<sup>30</sup>.



Τμῆμα μνημείου τῶν δύο ἀδελφῶν πού βρίσκεται στό Κίεβο τῆς Οὐκρανίας

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Wiching μέση συκοφαντίες, συνωμοσίες, παραχαράξεις ἐγγράφων εἶχε κατορθώσει νά ύποσκάψει τὸ κύρος τοῦ Μεθοδίου. Καὶ μετά τὴν κοιμηση τοῦ μεγάλου ἵεραποστόλου (6 Ἀπριλίου τοῦ 885)<sup>31</sup> ἐπέτυχε νά παραμερίσει τὸ Γοράσδο, μαθητή καὶ διάδοχο τοῦ Μεθοδίου, καὶ νά καταλάβει τὸν ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνο. Ἀπό ἐκεῖ καὶ πέρα ὁ δρόμος γιά τὴν ἀπομάκρυνση τῶν μαθητῶν τοῦ Μεθοδίου καὶ τῶν σλαβικῶν μεταφράσεων ἀπό τὴν Μεγάλην Μοραβίαν ἦταν ζήτημα χρόνου. Ὁ πάπας Στέφανος ὁ Ε΄ (885-891) τάχθηκε στό πλευρό τοῦ Wiching, ἀνέθεσε σ' αὐτὸν τὴν διαποίμανση τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, διέταξε τὸ Γοράσδο νά μεταβεῖ στὴν Ρώμην γιά νά ἀπολογηθεῖ καὶ ἀπαγόρευσε τὴν χρήση τῆς σλαβικῆς ὡς λειτουργικῆς γλώσσας. Ὁ ἡγεμόνας τῆς Μοραβίας Σβατοπλούκ παρέδωσε τὴν Ἐκκλησία τῆς χώρας στά χέρια τῶν Φράγκων. Τότε οἱ ὄπαδοί τοῦ Wiching, μέρη τῇ βοήθειᾳ τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν, ἔχαπέλισαν φοβερό καὶ ἀνελέπτο διωγμό ἐναντίον τῶν μαθητῶν καὶ ὄπαδῶν τοῦ Μεθοδίου. Τούς βασάνισαν, τούς ἄρπαξαν ὅτι ποιλύτιμο εἶχαν, τούς ἔσερναν γυμνούς πάνω στά ἀγκάθια. Οἱ νεώτεροι διάκονοι καὶ πρεσβύτεροι κατέληξαν ὡς δοῦλοι στά παζάρια τῶν Ἐβραίων<sup>32</sup>. Οἱ σημαντικότεροι μαθητές τοῦ Μεθοδίου (Γοράσδος, Κλήμης, Λαυρέντιος, Ναούμ, Ἀγγελάριος), πού εἶχαν καὶ τὴν ἰδιότητα τοῦ διδασκάλου, εἶχαν καὶ ἰδιαίτερο ἀντίμετώπιστο ἀπό τούς διώκτες τους. Τούς ἔκλεισαν στὴν φυλακή καὶ τούς κρατοῦσαν σὲ αὐστηρή ἀπομόνωση. Στίν ἀρχῇ τοῦ χειμῶνα τῶν ἑτῶν 885-886 μέρη τὴν συνοδεία Φράγκων στρατιωτῶν ὀδηγήθηκαν μακριά ἀπό τὴν πόλην πρός τὴν κατεύθυνση τοῦ Δουνάβεως ποταμοῦ. Ἡταν ἐλεύθεροι, ἀλλὰ πεινασμένοι καὶ γυμνοί, γιατί οἱ στρατιώτες τούς εἶχαν ἀφαιρέσει τὰ ροῦχα τους. Ἡταν φανερό ὅτι δέν μποροῦσαν νά συνεχίσουν τὴν πορεία τους, ἢν προπογουμένως δέν ἔξασφάλιζαν τροφή καὶ ρουχισμό. Σκορπίστηκαν λοιπόν πρός ὅπεις τίς κατευθύνσεις, γιά νά ἔξασφαλίσουν σὲ πρῶτο στάδιο τὴν ἐπιβίωσή τους. Ὁλοὶ τους εἶχαν τὴν ἐλπίδα ὅτι θά εύρισκαν ἀσφαλές ἄσυλο στήν χριστιανική ἥδη Βουλγαρία. Ὁ συγγραφέας

30. *Bίος Μεθοδίου* 15, σσ. 209, 255-259 (σχόλια).

31. *Bίος Μεθοδίου* 15, σ. 209.

32. *Bίος Κλήμεντος* 34, σ. 174. Α. - ΑΙΜ. TAXIAOY, *Κύριλλος καὶ Μεθόδιος*, σσ. 165-167.

## Ιεραποστολικοί ἀγῶνες

τοῦ Βίου τοῦ ἀγίου Κλήμεντος Ἀχρίδος γράφει ὅτι αὐτοί:

*Βουλγαρίαν ἐπόθουν,  
Βουλγαρίαν περιενόουν,  
Βουλγαρίαν τούτοις  
δοῦναι ἄνεσιν ἐπηλπίζετο.*

Ο Κλήμης, ὁ Ναούμ καὶ ὁ Ἀγγελάριος συγκρότησαν μία ὁμάδα, βάδισαν πρὸς τὸ Δούναβι καὶ πέρασαν μὲ σκεδία στὸν ἀπέναντι ὥχην, στὰ Βελέγραδα. Ο στρατιωτικός διοικητὸς τῆς πόλεως ἀντιθήπθηκε ὅτι οἱ ἀπρόσμενοι μετανάστες του θάνταν ποιούτιμοι παράγοντες στὸν ἔκχριστιανισμὸ τῆς Βουλγαρίας, πού βρισκόταν τότε σὲ ἔξελιξη, καθὼς καὶ στὴ λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας τῆς χώρας.

Γ' αὐτό καὶ ἔσπευσε νά τούς στείλει ὡς δῶρο στὸν ἡγεμόνα τῶν Βουλγάρων Βόριδα. Ο τελευταῖος ἔξασφάλισε ἄριστες προϋποθέσεις στούς μαθητές τοῦ Μεθοδίου, γιά νά μπορέσουν αὐτοί ἀπερίσπαστοι νά ἀφοσιωθοῦν στὸ ιεραποστολικό, διδακτικό, μεταφραστικό, συγγραφικό καὶ διοικητικό ἔργο τους<sup>33</sup>. Καὶ πράγματι οἱ Κλήμης καὶ Ναούμ δέν διέψευσαν τίς προσδοκίες τοῦ ἡγεμόνα<sup>34</sup>.

Τό ἀνωτέρω παράδειγμα τῶν τριῶν μαθητῶν τῶν δύο ἀγίων ἀδελφῶν δείχνει ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια εἶχε ἐτοιμάσει πιά τό καταφύγιο γιά τούς καταδιωγμένους ἀπό τὴ Μοραβία μαθητές καὶ τίς σλαβικές μεταφράσεις (ὅσες μπόρεσαν νά περισώσουν ἀπό τὴν καταστροφική μανία τῶν διωκτῶν τους). Ήταν ἡ Βουλγα-

ρία τοῦ Βόριδος, ἡ νεοφώτιστη Σερβία καὶ ἀργότερα ἡ ἀγία Ρωσία. Ἡ σλαβική γλώσσα ὅχι μόνο διασώθηκε, ἀλλὰ καὶ ἀναπτύχθηκε καὶ ἔγινε ἀκατανίκητο ὅπλο τῆς σλαβικῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ σλαβικοῦ πολιτισμοῦ, τὰ θεμέλια τοῦ ὥποιου ἔθεσαν οἱ δύο βυζαντινοί ιεραπόστολοι ἀπό τὴν ἑλληνικὴ Θεοσαλονίκη. Τό φιλεπεύθερο πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίης Ἀνατολῆς ἔδωσε τὴν μάχην καὶ νίκησε τὴν δυσκαμψία τῆς Δύσεως. Κάθε λαός ἔχει τό ἀναφαίρετο δικαίωμα νά ὑμνεῖ τὸ Θεό στὴν μητρική του γλώσσα. Ἡ πρακτική αὐτή, ἐφαρμοζόμενη στὸν ιεραποστολικὸ χῶρο τῶν δύο ἀδελφῶν (Κεντρικὴ Εύρωπη) καὶ μάλιστα υπό ξένη ἐκκλησιαστική δικαιοδοσία, ἦταν ἐπαναστατική ὅχι μόνο τότε, ἀλλὰ μέχρι καὶ πρὶν ἀπό μερικά χρόνια. Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ

Ἐκκλησία μόλις ὕστερα ἀπό χίλια περίπου χρόνια ἀπό τότε ἀποφάσισε νά ἐπιτρέψει σ' ὅπλους τούς λαούς νά παραμερίσουν τὴν ἀκατανόητη γι' αὐτούς λατινική καὶ νά ύψωσουν φωνή εύχαριστίας πρὸς τὸ Θεό στὴν μητρική τους γλώσσα.

Ο πωσδόποτε, οἱ ἄγιοι Ἀδελφοί ἄφοσαν στούς Σλάβους κοινή κληρονομιά, τὴν παλαιοσλαβική γλώσσα, ὡς κοινή λειτουργική γλώσσα. Ἀλλὰ καὶ μέρος τῶν μεταφράσεων τους ὑπῆρξε κοινή κληρονομιά τῶν Σλάβων, ἀφοῦ



Γλυπτό μέσης ὀλόσωμης παραστάσεις τῶν ἀγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου στὸ Βελιγράδι



Μνημεῖο τῶν Θεοσαλονικέων ἀδελφῶν στὴν Πράγα

33. *Bίος Κλήμεντος* 35-52, σσ. 174-178.

34. Εἰδικότερα γιά τὸν ἄγιο Κλήμην βλ. D. OBOLENSKY, "Εἱ βυζαντινές προσωπογραφίες, μτφρ. Πόπη Πούγιουρου - Ἀγγελ Νικολάου - Κονναρῆ, Ἐρμῆς, Ἀθῆνα 1998, σσ. 13-52.



Φοροτή εἰκόνα μέθεμα τῆν παράδοσην ἀπό τοὺς Ἅγιους τοῦ ἀλφαβηταρίου στούς Σλάβους

μετά τὴν κατάρρευση τοῦ ἰεραποστολικοῦ τους ἔργου στή Μεγάλη Μοραβία οἱ μεταφράσεις τους βρῆκαν φιλόξενο ἅδαφος στή χερσόνησο τοῦ Αἴμου (Βουλγαρία, Κροατία, Σερβία) καί στή συνέχεια, ὅταν διαδόθηκε ὁ Χριστιανισμός στή Ρωσία, μεταφέρθηκαν ἐπί ρωσικοῦ ἔδαφους.

Ἡ ἀνωτέρω κοινή κληρονομιά τῶν Σλάβων δέν ἔμελλε νά ἐπιβιώσει γιά μεγάλο χρονικό διάστημα. Στήν ἔξελην αὐτή σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε ἡ συγκρότηση σλαβικῶν κρατῶν (Βουλγαρίας, Ρωσίας, Σερβίας, Πολωνίας κ.ἄ.). Ἔτσι ἔχουμε μιά προοδευτική διαφοροποίηση τῆς παλαιοσλαβικῆς γλώσσας στά ἐπί μέρους σλαβικά κράτη. Καί μπο-

ροῦμε νά κάνουμε πότῳ γιά παλαιοβουλγαρική, παλαιοσερβική, παλαιοιωρωσική, μοραβική, παννονική κ.ἄ. Οι διαφοροποιήσεις στή γλώσσα στήν ἀρχή ἤταν ἀνεπαίσθητες ἀλλά μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου ἔλαβαν τεράστιες διαστάσεις. Αύτό συνετέλεσε στή δημιουργία τῶν νεοσλαβικῶν γλωσσῶν, οἱ ὅποιες ὄπωσδήποτε ἀπέχουν σέ μικρότερο ἢ μεγαλύτερο βαθμό ἢ μία ἀπό τήν ἄλλην.

Οι διαφορές αύτές στίς γλώσσας δέν ἔμποδίζουν ὅλους τούς Σλάβους τῆς Εύρωπης νά ἀναγνωρίζουν τούς ἀγίους Κύριλλο καί Μεθόδιο ὡς τούς φωτιστές τους, γιατί τούς χάρισαν ἔνα πολύτιμο δῶρο, τόν γραπτό σλαβικό πότῳ.

, Ἐνθρόνιον  
τοῦ νέου  
Μητροπολίτη  
Ἀκκρας  
κ. Σάββα

Τήν 7<sup>η</sup> Απριλίου 2013, Κυριακή τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, στόν Ιερό Καθεδρικό Ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου στήν "Ἀκκρα, πραγματοποιήθηκε ἀπό τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Νιγηρίας κ. Ἀπόστολον Αλέξανδρο, ἡ ἐνθρόνιση τοῦ νέου Μητροπολίτη "Ἀκκρας κ. Σάββα. Ἡ ἐνθρόνιση, σύμφωνα μὲ τὴν τάξην τοῦ Πατριαρχείου Ἀπόστολον Αλέξανδρείας, τελέσθηκε κατά τὴν διάρκεια τῆς θείας Λειτουργίας.

Στήν τελετὴν παρέστησαν ὁ τοπικός Διοικητής (Chief), ὁ Πρόξενος τῆς Ἐλλάδας στήν Νιγηρία, ὁ Ἐπίτιμος Πρόξενος τῆς Ἐλλάδας στήν "Ἀκκρα, ὁ Ἐπίτιμος Πρόξενος τοῦ Βελγίου, ὁ Γενικός Γραμματέας τοῦ Συμβουλίου Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Γκάνα, ἐκπρόσωποι ἄλλων δογμάτων, πλῆθος ντόπιων χριστιανῶν, ποιλοί Όρθοδοξοί Ρώσοι, Ρουμάνοι, Σέρβοι, Λιβανέζοι, Σύριοι, σύσσωμη ἡ Ἐλληνική παροικία, ἀλλά καὶ οἱ ναυτικοί κάποιου διερχόμενου πλοίου πού ἔτυχε νά αγκυροβολήσει στό λιμάνι τῆς "Ἀκκρας.

Στόν προσαγορευτήριο λόγο του ὁ Μητροπολίτης Νιγηρίας εἶπε τὰ ἔξι:

«Ἐύλαβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἔξοχώτατοι ἐκπρόσωποι Διπλωματικῶν Ἀρχῶν, Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν ἀρχῶν τῆς Δημοκρατίας, ἔκπρόσωποι ἄλλων Χριστιανικῶν Ομολογιῶν, εὔσεβέστατε λαέ τοῦ Θεοῦ,

Μοῦ προσδίδει ἰδιαίτερη τιμὴ τὸ γεγονός ὅτι κατά τήν σημαντική αὐτή στιγμὴν τῆς ιστορίας τῆς Ὄρθοδοξης Ἐκκλησίας πού «παροικεῖ στήν Γκάνα», εύρισκομαι ἀνάμεσά σας ἐκπροσωπώντας τὸν Σεβαστό Πατέρα μας, τὸν Μακαριώτατο Πάπα καὶ Πατριάρχη Ἀπόστολον Αλέξανδρείας καὶ πάσσος Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρο Β' καὶ τούς ἀδελφούς Ὅρθοδόξους Ἐπισκόπους ἀνά τήν Ἀφρικανική "Ηπειρο. Μεταφέρω σέ ὅλους, κλῆρο καὶ λαό, τήν πατρική ἀγάπη καὶ εὐλογία τοῦ Πατριάρχου μας, ἀλλά καὶ τὸν ἀδελφικό ἀσπασμό τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς "Ηπείρου.

Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητέ ἀδελφέ Μητροπολίτα "Ἀκκρας κ. Σάββα, θά ᾱθελά νά μοιραστῶ μαζί σου κάποιες σκέψεις μου μὲ τήν εὐκαιρία τῆς ἐνθρονίσεώς σου στόν ἀρχιερατικό θρόνο τῆς "Ἀκκρας, πού καθρεφτίζει τό θέλημα τοῦ Θεοῦ τόσο γιά τήν τοπική Ἐκκλησία, ὅσο καὶ γιά ἐσένα προσωπικά.

"Ἐρχεσαι στόν εὐλογημένο τοῦτο τόπο ἀπό μιά

ιδιαίτερα εύαίσθητη καί τραυματισμένη περιοχή τῆς Ἀφρικῆς, τήν Ρουάντα καί τό Μπουρούντι. Ἀπό ἔθνη χαραγμένα μέ μνήμες ἀγωνίας καί πόνου. Ἀπό τόπους ὅπου στά μάτια τῶν ἀνθρώπων καθρεφτίζεται ἀκόμα ὁ τρόμος τῆς πλέον φρικτῆς γενοκτονίας στήν πρόσφατη ιστορία τῆς Ἀφρικῆς ἀλλά καί τοῦ κόσμου ὅλου.

Αύτοί οἱ ἀνθρωποι πού ἔζησες κοντά τους γιά κάποια χρόνια ἀποτελοῦν τούς φύλακες τῆς αὐθεντικῆς μνήμης, ζοῦν γιά νά διηγοῦνται τήν ιστορία



Ο Σεβ. Νιγηρίας κ. Ἀλέξανδρος μέ τόν Σεβ. Ἀκκρας κ. Σάββα κατά τό τελετουργικό τῆς Ἐνθρόνισης

τους ὥστε ἡ ἀλήθεια νά συνεχίζει νά ζεῖ. Δέν πτοήθηκαν, δέν ήγιοισαν κάτω ἀπό τό βάρος τῆς ιστορίας. Ἀντίθετα ἔγιναν μάρτυρες θάρρους, πίστης καί ἀποδοχῆς τῆς ἀλήθειας τῆς Ἀναστάσεως, μεταμορφώντας τόν θάνατο σέ ζωήν.

Αύτή ἡ μεταμόρφωση, αύτή ἡ διαδικασία, αύτή ἡ θεραπεία τόσο τῆς συλληγικῆς ὅσο καί τῆς προσωπικῆς μνήμης μπορεῖ νά συμβεῖ μόνο ὅταν συνειδοτοποιήσουμε τήν ἀλήθεια ὅτι ἡ Ἀνάσταση δέν εἶναι META τόν Σταυρό, ἀλλά MESEA στόν Σταυρό! Στόν Σταυρό Ἐκείνου πού συμφιλίωσε δημιουργία καί Δημιουργό. «Εἰ γάρ ἔχθροί ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ, διά τοῦ θανάτου τοῦ σιοῦ αὔτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ... δι' οὗ νῦν τήν καταλλαγήν ἐλάβομεν» (Ρωμ. 5:10-11).

Σεβασμιώτατε,

ἀναθημβάνεις ἐπίσημα τήν ποιμαντορία αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, αύτοῦ τοῦ εύγενοῦς λαοῦ, σήμερα πού ἡ Ἐκκλησία μας προσκυνά τόν Τίμιο Σταυρό, διά τοῦ ὅποίου ὁ Χριστός κέρδισε γιά μᾶς τήν συμφιλίωσή μας μέ τόν Πατέρα.

Πίσω ἀπό αύτή τήν «σύμπτωση» γιά κάποιους χωρίς βαθιά πίστη στήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, καλεῖσαι νά διακρίνεις τό κάλεσμα πού ἀπευθύνει σήμερα τόσο σέ σένα ὅσο καί σέ ὅλους μας, κλῆρο καί λαό, «ὁ καταλλάξας ἡμᾶς ἔσειτῷ διά Ἰησοῦ Χριστοῦ καί δεδωκώς ἡμῖν τήν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς» (Β' Κορ. 5:18).

Τά τελευταῖα χρόνια βλέπουμε μπροστά μας νά ἀπλώνεται μιά στρατιά ἀνθρώπων βαθιά πληγωμένων. Πληγωμένων ἀπό τήν πολιτική καί τίς πολιτικές, τήν οἰκονομία καί τά ἀποτελέσματα τοῦ ἐπιθετικοῦ καπιταλισμοῦ, τήν ἐκμετάλλευση ἀνθρώπων, πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν καί φύσεως, τήν θρησκευτική μισαλλοδοξία, τόν ἀθέμιτο καί πολλές φορές βίαιο ἀνταγωνισμό, τίς κάθε εἴδους διακρίσεις, τό ἑλλειμμα δημοκρατίας, τήν ἀπουσία ἀληθινῆς καί τίμιας ἡγεσίας, τήν ἀνεργία καί τήν ἔλλειψη στοιχειώδους ύγειονομικῆς περίθαλψης, τόν ἐθνοκεντρισμό καί τίς ἐθνοκαθάρσεις, τούς ποιημένους καί τίς γενοκτονίες. Τό κόστος ὅλων αὐτῶν τῶν καταστάσεων εἶναι τεράστιο· καταστροφή τῆς κοινωνικῆς καί οἰκονομικῆς δομῆς τῶν κοινωνιῶν, ἀπώλεια ἀνθρώπων ὑπάρχεων, μεγάλος ἀριθμός προσφύγων καί μετατόπιση πληθυσμῶν, ὄρφανια. Τραυματικές ἀληθινά ἐμπειρίες, πόνος καί θλίψη, κακία, φοβίες, ἔνας πολιτισμός βίας!

Καλεῖσαι, λοιπόν, νά κρατήσεις τό Πνεῦμα ζωτανό. Νά ἐργαστεῖς ἀκούραστα καί μέ ὅποιο κόστος, μαζί μέ τόν κλῆρο καί τόν λαό αὐτῆς τῆς χώρας, γιά νά μείνει ζωτανό τό προφητικό κάλεσμα τῆς Ἐκκλησίας μας σήμερα. Νά γίνεις ὄργανο καταλλαγῆς καί συμφιλίωσης πού πηγάζει ἀπό τήν βαθιά πίστη στόν Ἰησοῦ Χριστό καί πού περνᾷ μέσα ἀπό τήν μετάνοια, προσωπική καί συλληγική καί τήν συγχωρετικότητα. Καί ὁ Χριστός ἀκούει πρῶτα τήν κραυγή τῶν φτωχῶν καί καταπιεσμένων καί ἀπεργάζεται Ἐκεῖνος καί πάλι πρῶτος τό μυστήριο τῆς καταλλαγῆς, ἀγκαλιάζοντας πρῶτα τά θύματα τῶν ὄποίων ἡ ἀνθρωπιά καί ἡ ἀξιοπρέπεια ἔχουν κατα-

στραφεῖ, ἀποκαθιστώντας τους στήν ὄλοτητά τους. Μέσα ἀπό αὐτή τήν πορεία ἡ καταῆλαγή γίνεται ἔνα πέρασμα ἀπό μιά κατάσταση εἰρηνικῆς διευθέτησης πραγμάτων στήν ἀποκατάσταση διαρροχθέντων σχέσεων ἀνάμεσα σέ ἀνθρώπους καὶ ὄμάδες. Τότε ἐπέρχεται ἡ ἀληθινή θεραπεία, οἱ ἐχθροὶ μποροῦν νά γίνουν φίλοι, οἱ ἀντίπαλοι συνεργάτες. Τότε ὁ Ἀβελ μπορεῖ νά εξαναπερπατήσει ἄφοβα χέρι μέ χέρι μέ τόν Κάιν.

Εἴθε ὁ λόγος σου νά εἶναι πάντοτε «σκληρός», ὅπως ἡ πνοή τοῦ Πνεύματος στήν ιστορία. Βοήθησε ἡ παρουσία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στήν συγκεκριμένη κοινωνία νά εἶναι πάντοτε προφτική καὶ πρωτοποριακή, ἀσυμβίβαστη, καταγγέλουσα πάντοτε τίς κατεστημένες δομές τῆς ἀδικίας καὶ τῆς ἐκμετάλλευσης, πάντοτε διακονοῦσα τά πρόσωπα τῶν «ἐλαχίστων ἀδελφῶν». Μήν θησμονεῖς ὅτι πρέπει νά ξαναγίνουμε «αὔτοί πού ἀναστάτωσαν τήν οἰκουμένην» (Πράξ. 17,6).

Στόν δρόμο αὐτό σέ ὁδηγεῖ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Καί ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δέν ὁδηγεῖ ποτέ κάποιον ἐκεῖ ὅπου δέν θά τόν κρατήσει. Δέξου μέ εὐγνωμοσύνη τό δῶρο πού ὁ Θεός σοῦ χαρίζει σήμερα. Τόν κλῆρο καὶ τόν λιό αὐτῆς τῆς χώρας μαζί μέ τόν Σταυρό τους. «Λάβε τήν παρακαταθήκην ταύτην καὶ φύλαξον αὐτήν, ἔως τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτε παρ' αὐτοῦ μέλλεις ἀπαιτεῖσθαι αὐτήν» ἐνθυμούμενος πάντοτε ὅτι γιά κάθε δῶρο πού δίνει ὁ Θεός, ζητεῖται εὐθύνη καὶ ἀπολογισμός.

Τά ἔτη τῆς ἀρχιερατείας σου νά εἶναι πολλή. Ἡ διακονία σου καρποφόρος καὶ δημιουργική.

Πάντοτε νά εἶσαι γιά τούς ἀδελφούς σου, κληρικούς καὶ λαϊκούς, τό Θέλημα τοῦ Πατρός, ὁ Ὑός Λόγος ἐν τῷ μέσω αὐτῶν, ὁ Παράκλητος, τό Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας στίς καρδιές τους».

Στόν ἐπιβατήριο πόρο του ὁ νέος Μητροπολίτης Ἀκκρας εἶπε τά ἀκόλουθα: «Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Νιγηρίας κ. Ἀλεξανδρε, Ἐκπρόσωπε τοῦ

Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάστος Ἀφρικῆς κ.κ. Θεοδώρου τοῦ Β', Τοπικοί Ἀρχοντες, Ἐξοχώτατοι Πρέσβεις καὶ Ἐντιμότατοι Πρόξενοι, Εύσεβές ποίμνιο τῆς Ἀκρα Ἱερᾶς Μητροπόλεως,

Ἡ Χάρις τοῦ Πανάγαθου Θεοῦ διά τῆς Ἅγιας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας μέ κατέστησε Μητροπολίτη Ἀκκρας, μιᾶς ἐκ τῶν παλαιοτέρων Μητροπόλεων τοῦ Θρόνου.

Ἡ Ιστορία τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀλεξανδρέων ἔχουσα τίς ρίζες της στόν Ἀπόστολο καὶ Εὐαγγελιστή Μάρκο, ἐπί δύο χιλιάδες καὶ πλέον ἔτη διαπομένει διά τῶν Ἐπισκόπων της τούς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς τῆς Ἀφρικανικῆς Ἡπείρου, παλαιότερα τούς μετανάστες Ἐλληνες, σήμερα

ὅλους τούς ὥρθοδόξους ιθαγενεῖς καὶ μετανάστες.

Ἀπό σήμερα μέ τίς εὐλογίες τοῦ Πατριάρχου μας καλοῦμαι νά ποιμάνω τήν Ἱερά Μητρόπολη Ἀκκρας, περιλαμβάνουσα τήν Γκάνα, τήν Ἀκτή Ἐλεφαντοστοῦ, τήν Μπουρκίνα Φάσο καὶ τό Μάλι.

Σκοπός μας εἶναι καὶ ὁ κατά τόν Ἀπόστολο Παῦλο Εὐαγγελισμός τῶν Ἐθνῶν. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή στήν Ἀφρική ξεκίνησε πρίν ἀπό πενήντα μόλις χρόνια ἀποδίδοντας ὅμως πλούσιους καρπούς.



Ο νέος Μητροπολίτης εύπλογει τούς πιστούς



Ο Σεβ. κ. Σάββας με Ὁρθόδοξες κυρίες τῆς Γκάνας

Σήμερα οι Μητροπόλεις και έπισκοπές του Πατριαρχείου μας καθίστανται όργανωμένες και γνωρίζοντας τά προβλήματα της Αφρικής βοηθούν με τόν καλύτερο τρόπο, διατηρώντας πλειάδα ιδρυμάτων και φροντίζοντας γιά τήν πνευματική πρόοδο τῶν χριστιανῶν.

Μέ τήν έγκατάστασή μου στήν Ιερά αύτή Μητρόπολη και έχοντας ἐπί δίμυνο ὅδη παραμείνει στήν Ακκρα γνωρίζω πλέον τίς ἀνάγκες και τίς ἀπαιτούμενες ἐνέργειες, ὡστε ἡ Ιερά Μητρόπολη νά ἐπαυξήσει τό κοινωνικό, ἀνθρωπιστικό, ιεραποστολικό ἔργο της.

Ο δρόμος θά είναι μακρύς και δύσκολος και οι θυσίες πού θά ἀπαιτηθοῦν πολλές, ὅμως ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ είναι μαζί μας, ἡ Παναγία Μητέρα ὅλων μας σκέπη, φρουρός και ὁδογός θά μᾶς κατευθύνει μέ τόν καλύτερο τρόπο στή μαρτυρία Χριστοῦ στήν Αφρικανική γῆ.

Μέ τή βοήθεια και τή συμπαράσταση τῶν Ορθοδόξων Χριστιανῶν ὅλου τοῦ κόσμου, μέ τίς προσευχές τους και τήν ἡθική και ύθλική ύποστριξή τους, καθημερινά θερίζουμε τούς καρπούς πού σπείραμε, ἔξ-ρουμε ὅμως ὅλοι ὅτι ὁ θερισμός είναι μεγάλος οι δέ ἐργάτες ὄλιγοι γι' αύτό ζητοῦμε τήν ἐπιείκεια τοῦ ποιμνίου μας, γνωρίζουμε τό πρόβλημα. Κάθε ιερέας μας ἔξυπρετεῖ δύο και πλέον ἐνορίες. Θά προσπαθήσουμε κάθε ἐνορία νά ἔχει τόν δικό της ἐφημέριο, θά καταμερίσουμε τίς ἀρμοδιότητες ὡστε ἡ πρόοδος τοῦ ἔργου μας νά είναι τάχιστη.

Θερμές εὐχαριστίες θέλω νά ἀπευθύνω σέ ὅλους τούς παρευρισκόμενους, ιδιαίτερες δέ εὐχαριστίες σέ ὅλους ἐκείνους πού βοήθησαν γιά τήν ὄργανωση της σημερινῆς ἡμέρας, σέ κληρικούς και πλαϊκούς. Ιδιαίτερες εὐχαριστίες θέλω νά ἀπευθύνω στούς Ιεραποστολικούς Συλλόγους και Αδελφότητες Ελλάδας, Κύπρου και Αμερικῆς, γιά τήν συνέχη συμπαράσταση παρά τίς δύσκολες στιγμές πού περνοῦν οι πατρίδες μας, ἀλλά και ὅλους ἐκείνους

πού μέ κάθε τρόπο στηρίζουν τό ἔργο μας.

Εὐχαριστῶ θερμά τόν Μακαριώτατο Πατριάρχη μας και τήν Σύνοδο, πού μέ ἔξέλεξαν Μητροπολίτην Ακκρα. Τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Νιγηρίας κ. Ἀλέξανδρο γιά τήν παρουσία του ὡς Ἐκπροσώπου τοῦ Πατριάρχη μας, τούς προκατόχους μου Μητροπολίτες, τούς ἀειμνήστους Εύσταθιο, Πέτρο (μετέπειτα Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας), και Ειρηναῖο, ὁ ὥποιος είναι και ὁ βασικός θεμελιωτής τής Ιεραποστολῆς στή Γκάνα και γενικά στή Δυτική Αφρική. Ἐπίσης τούς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Ἀντινόν κ. Παντελεήμονα, Ιωαννουπόλεως κ. Δαμασκηνό και Γουινέας κ. Γεώργιο γιά τό ἔργο τό ὥποιο ἄφησαν και τό ὥποιο καλούμαι νά ἐπαυξήσω. Τούς ιερεῖς γιά τόν ἀγώνα τόν ὥποιο κάνουν, ὡστε νά ἔξυπρετηθοῦν ὅλες οι ἐνορίες τής Ιερᾶς Μητροπόλεως και εἰδικά τούς κληρικούς πού ἔργαζονται μαζί μου στά γραφεῖα τής Ιερᾶς Μητροπόλεως, ἔργο δύσκολο και ἐπίπονο.

Τέλος ζητῶ ἀπό ὅλους σας νά προσεύχεστε γιά τήν πρόοδο τοῦ ιεραποστολικοῦ ἔργου στήν Ιερά Μητρόπολή μας. Ἡ Χάρις

τοῦ Παναγάθου Θεοῦ νά είναι μαζί μέ ὅλους σας».

Ἐκ μέρους τῶν κληρικῶν τής Ιερᾶς Μητροπόλεως Ακκρα προσφώνησε τό νέο Μητροπολίτη ὁ Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος π. Ιωσήφ Κουάμε Λάμπη. Χαιρετισμούς ἀπούθυναν, ἐπίσης, ὁ Γενικός Γραμματέας τοῦ Συμβουλίου Χριστιανικῶν Εκκλησιῶν, ὁ Πρόξενος τής Ελλάδας στή Νιγηρία και ὁ Επίτιμος Πρόξενος τής Ελλάδας στή Γκάνα.

Μετά τό πέρας τής τελετῆς παρατέθηκε κοινό γεῦμα στούς χώρους τής Μητροπόλεως μέ νηστίσιμα τοπικά ἀφρικανικά φαγητά, ἐνώ οι μαθητές τῶν ἐκπαιδευτηρίων και τῶν κατηχητικῶν σχολείων τής Μητροπόλεως παρουσίασαν ἑορταστικό πρόγραμμα.

‘Από τήν Ιερά Μητρόπολη Ακκρα



Δηλώσεις τοῦ Μητροπολίτη Ακκρα στά τοπικά μέσα ἐνημέρωσης

# Χειροτονία Νιγηριανοῦ διακόνου



**T**ήν Ε΄ Κυριακή τῶν Νηστειῶν, ἡμέρα κατά τὴν ὥποια ἡ Ἐκκλησία μας ἔօρτάζει τὸν ἵερα μνήμην τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, προστέθηκε στὸ δυναμικό τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τῆς Νιγηρίας ἐνας νέος ταπλαντοῦχος κληρικός. Πρόκειται γιὰ τὸν διάκονο π. Ἀνδρέα, τὸν ὥποιο χειροτόνησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νιγηρίας κ. Ἀλέξανδρος στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναό τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου στὸ Λάγκος.

Ο νέος διάκονος εἶναι ἔγγαμος, πατέρας δύο παιδιῶν καὶ συντηρεῖται ἀπὸ τὴν προσωπική του ἔργασία. Προέρχεται ἀπὸ μιὰ ἴδιαίτερα εὐαίσθητη καὶ ἀντιφατική περιοχή τῆς χώρας, τὸν Πολιτεία Δέλτα, τὸ πλέον πλούσιο κομμάτι τῆς Νιγηρίας, μὲ χαρακτηριστικό γνώρισμα ὅχι μόνο τὸν ὑπαρχην πετρελαίων ἀλλὰ καὶ διαφόρων κοινωνικῶν, οἰκονομικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνισοτήτων.

Προσφωνώντας ὁ Σεβασμιώτατος τὸν εἰσερχόμενο στὸν πρῶτο βαθμό τῆς Ἱερωσύνης, τοῦ ἐπισήμανε ὅτι καλεῖται νά δώσει μέ όποιοδήποτε κόστος τὴ μαρτυρίᾳ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ μέσα σέ ἓνα ἀντικειμενικά δύσκολο, ἰδιόμορφο καὶ ἔξαιρετικά πειρασμικό περιβάλλον, ὅπου ἡ συστράτευση μέ τούς ἀδύναμους ἀδελφούς δέν εἶναι διαπραγματεύσιμη ἐπιθογή ἀλλὰ μονόδρομος. Ο ἀγώνας γιὰ τὶς καθημερινές ἀνάγκες τῶν ἀδυνάμων, γιὰ δημοκρατία, ισονομία, δικαίωμα στὴν ἐκπαίδευση καὶ τὴν ύγεια, εἶναι ζήτημα καθαρά πνευματικό, εἶναι ἀδιαπραγμάτευτος καὶ συνεχῆς ἀγώνας γιὰ τὴ φανέρωση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ στὸ ἔδω καὶ τώρα. Τοῦ σύνεστησε νά δώσει σθεναρά καὶ μέ χριστιανικό θάρρος τὴν μάχη ἐνάντια στὸν μεγάλο πειρασμό πού ἐλλοχεύει στὴν Ἐκκλησία, αὐτὸν τοῦ χρήματος καὶ τῆς ἔξουσίας. Τὸν παρότρυνε, ἐπίστησ, νά ἔχει μιὰ σωστὴ καὶ ισορροπημένη οἰκογενειακὴ ζωὴ, χαιρόμενος κάθε στιγμή γιὰ τὸ πολύτιμο δῶρο πού ὁ Κύριος τοῦ χάρισε, τὸν ἔγγαμο βίο, ὁ ὥποιος εἶναι κάλεσμα καὶ πρόκληση πνευματικοῦ ἀγώνα.

Μετά τὴν θεία Λειτουργία ἀκοιλούθησε κοινὴ τράπεζα ἀγάπης στὶς ἔγκαταστάσεις τοῦ Ἡσυχαστηρίου τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, στὴν ὥποια παρεκάθησαν ὁ Σεβ. κ. Ἀλέξανδρος, ὁ νέος διάκονος π. Ἀνδρέας, οἱ ἵερεῖς καὶ οἱ καθηγητές τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς τῆς Μητροπόλεως Νιγηρίας. Ο νεοχειροτονθείς θά ὑπορετήσει στὸν Ἱερό Ναό τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, στὴν κωμόπολη Οyede τῆς Πολιτείας Δέλτα.

Από τὸν Ἱερά Μητρόπολη Νιγηρίας



Ο π. Ἀνδρέας ἀπευθυνόμενος στὸν Ἐπίσκοπό του καὶ τὸ ἐκκλησίασμα



Ο διάκονος εἰσελθὼν πλέον στὰ «Ἄγια τῶν Ἅγιων», συστέλλει τὰ Τίμια Δῶρα

# KONTA ΣΤΟΥΣ ΠΙΣΤΟΥΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΟΥΙΝΕΑΣ



εραποστολική έπισκεψη στήν πόλη Κίντια, ή όποια βρίσκεται στήν ένδοχώρα και σέ απόσταση 135 χιλιομέτρων άπό τήν πρωτεύουσα Κονακρύ τής Δημοκρατίας τής Γουινέας, πραγματοποίησε κατά τή διάρκεια ποιμαντικῆς περιοδείας του ό Σεβ. Μητροπολίτης Γουινέας κ. Γεώργιος. Άφοῦ τέθησε τή θεία Λειτουργία σέ ιδιωτικό χώρο, τόν όποιο παραχώρησε οίκογένεια εύσεβων ντόπιων κατηχουμένων, εἶχε τήν εύκαιρία νά έπισκεφθεῖ και νά έπιβλεψει τίς έργασίες άνεγερσης τής Τεχνικής Σχολής, πού θά λειτουργήσει μέ εύθυνη τής τοπικῆς Έκκλησίας.

Κατόπιν προσωπικής έπιθυμίας τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας και πάσος Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β', στήν Τεχνική Σχολή θά διδάσκονται, ώς έπι τό πλεῖστον, μαθήματα ἀρτοποίας. Στίς έγκαταστάσεις τής Σχολής, έπιστης, προβλέπεται ή κατασκευή και λειτουργία έπαγγελματικοῦ φούρνου, ἔτσι ώστε έκτός

τής πρακτικῆς ἔξασκησης, οι σπουδαστές νά έτοιμάζουν καθημερινά ψωμί πού θά διανέμεται πρός οφελος τής τοπικῆς κοινωνίας.

Ο Σεβασμιώτατος έπεβλεψε και τήν πρόοδο τῶν έργασιῶν γιά τή διάνοιξη τριῶν γεωτρήσεων, τίς όποιες προσφέρει ή Έκκλησία μέ σκοπό τήν αντληση και παροχή πόσιμου νεροῦ στά περίχωρα

‘Ο Σεβ. κ. Γεώργιος μέ τόν π. Θεμιστοκλή Ἀδαμόπουλο, συνεργάτες και ντόπιους πιστούς



*Οί έγκαταστάσεις της άνεγειρόμενης Τεχνικής Σχολής στήν πόλη Κίντια*

της πόλης. Έπισκέφθηκε, έπιστη, τοπικά σχολικά συγκροτήματα και διένειμε στούς μαθητές γραφική ύπλη και γλυκίσματα. Σέ συνάντηση πού είχε μέ τό προεδρείο του συλλόγου των φοιτητών του τοπικού Πανεπιστημίου, έννημερώθηκε γιά τίς άνάγκες και έλλειψεις τους, πού έστιάζονται κυρίως στή δημιουργία δανειστικής βιβλιοθήκης και στή δυνατότητα πρόσβασης στό διαδίκτυο. Στούς φοιτητές διανεμήθηκε χρήσιμη γραφική ύπλη και τούς παραδόθηκαν μπάλες ποδοσφαίρου, εύγενική χορηγία του ΟΠΑΠ, προκειμένου νά καλυφθοῦν οι άνάγκες των φοιτηκῶν αθλητικῶν όμάδων.

Τέλος έπισκέφθηκε τόν χώρο όπου βρίσκεται σταθμευμένο πλεωφορείο πενήντα θέσεων, τό όποιο πρόσφερε ḥ άγάπη και τό ιεραποστολικό ένδιαφέρον πιστῶν ḥπό τήν Έλλάδα και συζήτησε μέ τοπικούς παράγοντες γιά τόν τρόπο πού θά μποροῦσε νά χρησιμοποιηθεῖ, ώστε νά ξέπρεπετηθοῦν καλύτερα οι συγκοινωνιακές άνάγκες της τοπικῆς κοινωνίας.

\* \* \*

Άργα τό βράδυ της Κυριακῆς 26<sup>η</sup> Μαΐου έ.ξ., ο Σεβασμιώτατος, άναχώρησε ḥπό τό Κο-

νακρύ μέ προορισμό τήν Σιέρρα Λεόνε, στήν όποια έφτασε τό ḥπόγευμα τῆς έπόμενης ήμέρας. Στήν πρωτεύουσα Freetown τόν ύποδέχθηκε ḥ ύπεύθυνος τοῦ ιεραποστολικοῦ έργου στήν ποιύπαθη Σιέρρα Λεόνε, ο Πανοσιολ. Αρχιμανδρίτης π. Θεμιστοκλῆς Άδαμοπουλος, οι κληρικοί και οι έθελόντριες έκπαιδευτικοί ḥπό τήν Αύστραλία Μαρία Άδαμοπουλο και Ελένη Άντωνίου.

Τό πρωί τῆς Τρίτης 28<sup>η</sup> Μαΐου, συνοδευόμενος ḥπό τόν π. Θεμιστοκλῆ και τούς ντόπιους ιερεῖς, έπισκέφθηκε τό ιεραποστολικό Κέντρο τοῦ Αγίου Μωυσέως τοῦ Αιθίοπος στήν περιοχή Waterloo, τό όποιο περιλαμβάνει τόν Ιερό Ναό τῆς Αναστάσεως τοῦ Κυρίου, Πρεσβυτέριο, Δημοτικό Σχολεῖο, Κλινική και έργαστριο κατασκευής τεχνιτῶν μελῶν γιά τά θύματα τοῦ έμφυλίου πολέμου και τά καταλύματα φιλοξενίας τῶν άκρωτηριασμένων ḥπό τίς νάρκες παιδιῶν.

Έντός τοῦ Ναοῦ τά μικρά παιδιά τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ḥπόγγειλαν ποιήματα και τραγούδησαν, ένω ḥ Σεβ. κ. Γεώργιος τά εύθλογησε και τούς ḥπουθυνε πλόγια άγαπης και πατρικές συμ-



*Μικροί μαθητές ύποδέχονται μέ θερμές έκδηλώσεις τόν Μητροπολίτη τους*

βουλές. Στή συνέχεια κατέθεσε τόν θεμέλιο ήθιο γιά τήν ἀνέγερση Γυμνασίου.

Τό ἀπόγευμα ἐπισκέφθηκε τήν Ὁρθόδοξη Παιδαγωγική Ἀκαδημία, πού λειτουργεῖ ὑπό τήν ἐπίβλεψη καὶ εὐθύνη τοῦ π. Θεμιστοκλῆ, ἡ ὁποία βρίσκεται δίπλα ἀπό τήν κεντρικές ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἱεραποστολικοῦ Κέντρου στήν περιοχή Tower Hills. Ὁ Σεβασμιώτατος ξεναγήθηκε καὶ ἐνημερώθηκε ἀναθυτικά ἀπό τόν π. Θεμιστοκλῆ καὶ τήν δύο ἔξ Αὔστραλίας ἔθελόντριες, γιά τό ἔργο πού ἐπιτελεῖται καὶ ἔξεφρασε τόν θαυμασμό του γιά τήν πλούσια βιβλιοθήκη, τό ἐργαστήριο ἐκμάθησης ἡλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν, ἐνῶ τοῦ δόθηκε ἡ εύκαιρία νά συνομιλήσει μέ τούς σπουδαστές.

Ἀργά τό ἀπόγευμα χοροστάτησε στόν Ἔσπερινό γιά τήν ἔορτή τῆς Μεσοπεντηκοστῆς, στόν Ἱερό Ναό τῶν Ἅγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, πού βρίσκεται δίπλα στήν Παιδαγωγική Ἀκαδημία καὶ κήρυξε τόν θεῖο λόγο στό ποιλυπλοθές ἐκκλησίασμα, τό ὅποιο ἀπάρτιζαν ὡς ἐπί τό πλεῖστον οἱ φοιτητές καὶ οἱ φοιτήτριες τῆς Ἀκαδημίας.

Κατά τή διάρκεια τῆς θείας Λειτουργίας γιά τήν



Συνάντηση μέ τούς φοιτητές τῆς Ὁρθόδοξης Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας

ἔορτή τῆς Μεσοπεντηκοστῆς, πού ἔγινε στόν Καθεδρικό Ναό τῶν Ἅγίων Ἐλευθερίου καὶ Γεωργίου Freetown, ὁ Μητροπολίτης κ. Γεώργιος χειροτόνησε εἰς Πρεσβύτερο τόν Διάκονο π. Βάιο Hancile, Διάκονο τόν Ὑποδιάκονο Ἀαρών καὶ χειροθέτησε εἰς Πρωτοπρεσβύτερο τόν π. Ἐλευθέριο Edmonson, τόν ὅποιο καὶ διόρισε Προϊστάμενο τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ.

Ἐπίσσις τέλεσε ἀγιασμό γιά τήν ἐναρξην τοῦ νέου τριμήνου τῆς σχολικῆς χρονιᾶς, στόν ὅποιο παρέστησαν οἱ ἐκπαιδευτικοί καὶ οἱ μαθητές τῶν Ὁρθόδοξων σχολείων (Δημοτικό - Γυμνάσιο) πού βρίσκονται παραπλεύρως τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ, τά ὅποια ἐγκαινίασε ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσσος Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρος, κατά τήν ποιμαντική του περιοδεία στή Σιέρρα Λεόνε τόν Φεβρουάριο 2012.

Στή συνέχεια ἔλαβε χώρα ἡ σύναξη τῶν κληρικῶν, ὅπου ὁ Σεβασμιώτατος εἶχε τήν εύκαιρία νά συναντηθεῖ μέ ὄπλους τούς ιερεῖς καὶ νά τούς δώσει κατάθλιψης πατρικές συμβουλές.

‘Από τήν Ἱερά Μητρόπολη Γουινέας



‘Από τήν χειροτονία τοῦ νέου Διακόνου π. Βάιου

# Νέος ιερέας στίς Φιλιππίνες

Στά τέλη τοῦ περασμένου Μαρτίου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χόνγκ Κόνγκ καὶ Ἀπωλετῆς κ. Νεκτάριος πραγματοποίησε ποιμαντική - ιεραποστολική ἐπίσκεψη στίς Φιλιππίνες. Στίς 24 Μαρτίου, κατά τήν ἑορτή τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στό Παρανάκε τῆς πρωτεύουσας Μανίλα, κατά τήν διάρκεια τῆς ὧδης χειροτόνησε εἰς Διάκονο τόν ιεραποστολικῶς ἐργαζόμενο καὶ Ἀναγνώστη τῆς Ἐκκλησίας κ. Γρηγόριο Λατόγια.

Τήν ἐπομένη, ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὁ Σεβασμιώτατος προεξῆρχε τῆς θείας Λειτουργίας στόν πανηγυρίζοντα ὅμώνυμο Καθεδρικό Ναό, ὃπου τέλεσε τήν εἰς Πρεσβύτερο χειροτονία τοῦ π. Γρηγορίου. Στήν Εύχαριστίᾳ συμμετεῖχαν ὁ Ιεροκήρυκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, Ἀρχιμανδρίτης π. Βασίλειος Ἀθανασόπουλος καὶ ἐκ μέρους τοῦ ντόπιου κληρού ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Φιλήμων Κάστρο καὶ ὁ Πρεσβύτερος π. Ἰάκωβος Ντορονέλη.

Μετά τήν θεία Λειτουργία, στόν προαύλιο χώρο τοῦ Ναοῦ, δόθηκε σεμνή ἑορταστική δεξίωση μὲν ὅλους τούς πιστούς, οἱ ὥποιοι προσῆλθαν προκειμένου νά τιμήσουν τό πάνσεπτο πρόσωπο τῆς Παναγίας, ἀλλὰ καὶ νά προσευχθοῦν στό ιερό μυστήριο τῆς χειροτονίας τοῦ νέου πρεσβυτέρου.

Τό Σάββατο 30 Μαρτίου ὁ νεοχειροτονηθείς Πρεσβύτερος μέ τόν π. Φιλήμονα ἐπισκέφθηκαν τήν νέα Ὁρθόδοξη Κοινότητα τοῦ Πασάι Σίτυ στίς Φιλιππίνες καὶ ἀφοῦ τέλεσαν τήν Ἀκολουθία τοῦ Τρισαγίου γιά τήν ἀνάπαυση τῶν κεκοιμημένων ἀδελφῶν μας, συνέχισαν τό ἔργο τῆς κατηχήσεως στούς νεόφυτους πιστούς τῆς Κοινότητας. Στό Πασάι Σίτυ δέν ὑπάρχει κτισμένος ναός καὶ ὅλες οἱ λιατρευτικές ἀνάγκες ἔχουν πρετεύνει στήν κατοικία ἐνός ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν.

‘Από τήν Ἱερά Μητρόπολη Χόνγκ Κόνγκ



Στιγμιότυπο τῆς χειροτονίας τοῦ π. Γρηγορίου



‘Ο νεοχειροτονηθείς Πρεσβύτερος διανέμει τό Ἀντίδωρο



‘Ο π. Γρηγόριος μέ τόν π. Φιλήμονα, τελοῦν Τρισάγιο γιά τούς κεκοιμημένους στό Πασάι

# Ἡ Ἐνθρόνιον τοῦ πρώτου Ἐπισκόπου Μπραζαβίλ καὶ Γκαμπόν κ. Παντελεήμονα



Ο ντόπιος κλῆρος προσάγει τὸν Ἐπίσκοπό του κατά τὴν τελετὴν Ἐνθρόνιος

Τὸν Κυριακὴν 14<sup>η</sup> Ἀπριλίου 2013, πραγματοποιήθηκε στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναό τοῦ Ἅγίου Δημητρίου τῆς πόλεως Pointe Noire τοῦ Κονγκό, ὅπου βρίσκεται ἡ ἔδρα τῆς τοπικῆς Ἑκκλησίας, ἡ ἐνθρόνιση τοῦ Θεοφιλέστάτου Ἐπισκόπου Μπραζαβίλ καὶ Γκαμπόν κ. Παντελεήμονα.

Τῆς ἐνθρόνισης προηγήθηκε ἀρχιερατικό συλληίτουργό, μέ προεξάρχοντα τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Καμερούν κ. Γρηγόριο, ὃς ἐκ προσώπου τῆς Α.Θ.Μ. καὶ τῇ συμμετοχῇ σύσσωμου τοῦ κλήρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς.

Προσφωνώντας τό νέον Ἐπίσκοπο, ὁ Μητροπολίτης Καμερούν ἀνέφερε τὰ ἀκόλουθα: «Θεοφιλέστατε

Ἐπίσκοπε Μπραζαβίλ καὶ Γκαμπόν κ. Παντελεῆμον, ἀποτελεῖ ιδιαίτερη τιμὴ γιά τὴν ἀναξιότητά μου νά παρίσταμαι σήμερα στὴν ἐνθρόνισή σου, ἐκπροσωπώντας τὸν Α.Θ.Μ. τὸν Πάπα καὶ Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας καὶ πάστος Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρο Β', ὁ Ὄποιος, δι' ἐμοῦ, εὐλογεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς νέας ἐκκλησιαστικῆς σου διακονίας καὶ εὐλογεῖ καὶ τὸν ἀνοικτόκαρδο λαό τῆς Ἐπισκοπῆς σου.

Σήμερα, Θεοφιλέστατε κ. Παντελεῆμον, ἡλθα κοντά σου νά ἐγκαινίσω ἐπισήμως καὶ μυστηριακῶς μία νέα σχέση πού ἀπαιτεῖ ἀπό ἐσένα ἡ τῶν Ἀλεξανδρέων Μήτηρ ἡμῶν Ἑκκλησία.

Σήμερα, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄρχεται τό

μέγα μυστήριο της πατρότητος τό όποιο θά σέ συνδέσει δία βίου μέ αύτή τήν εύθυγημένη μεριά τοῦ κλήρου τοῦ ἀγίου Μάρκου.

Σέ κάθε πειτουργία πού θά τελεῖται στά ὅρια τῆς Ἐπισκοπῆς σου ἀπό τοῦδε καὶ εἰς τό ἔξης καὶ ὅταν θά ἀναφέρονται ἀπό τούς Ἱερεῖς καὶ τούς διακόνους τά Ἱερά λόγια: «Ὕπέρ τοῦ Πατρὸς καὶ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Παντελεήμονος... τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν...», θά σοῦ ὑπενθυμίζεται τό αἰώνιον χρέος τῆς πατρικῆς διακονίας ἐνώπιον τοῦ ποιμνίου σου.

Ἐχεις τήν μεγάλην εὐθυγηγίαν νά είσαι ὁ πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς αὐτῆς Ἐπισκοπῆς, βέβαια πρίν ἀπό ἐσένα προηγήθη τό ἔργο τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου π. Θεολόγου, ὁ ὄποιος μέ τά τάλαντα πού τόν ἐπροίκισε ὁ Θεός ἔθεσε σοβαρές ὄργανωτικές βάσεις, γιά τήν παρουσία τῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας στή φιλόξενη αὐτή χώρα. Πολύτιμος συνεργάτης, βοηθός καὶ συγκυρωναῖος τῆς Ἱεραποστολῆς.

Τό ἔργο του ἀναγνωρίζεται ἀπό ὅλους, ὡς πρός τήν ποσότητα, ὡς πρός τήν ποιότητα καὶ ὡς πρός τό ἀθρόυβο καὶ ἀοκνο τοῦ χαρακτῆρος του. Ἡ Ἑκκλησία τοῦ ἀγίου Μάρκου στέκεται ἀπέναντί του ἐσαεί εὐγνωμονύσα γι' αὐτό.

Θεοφιλέστατε ἄγιε ἀδελφέ, ὁ μέχρι τώρα διακονία σου στήν Ἀγία μας Ἑκκλησία, σέ διάφορες θέσεις μέ ἐπιστέγασμα τή διακονία σου ὡς Ἀρχιγραμματέως τοῦ Παλαιφάτου Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, ἔφανέρωσε ἐνώπιον ὄλων μας τά τάλαντα μέ τά ὄποια σέ καρίτωσε ὁ Θεός καὶ ἐσύ ὡς πιστός δοῦλος δέν τά ἔκρυψες, ἀλλά τά ἐργάσθηκες καὶ τά ἐπεξεργάσθηκες καὶ ἀνεδείχθης «δίκαιος καὶ ἀγαθός ἐπιστάτης τοῦ σιτομετρίου» διά τόν πλόγον αὐτόν σέ «κατέστησε κύριον ἐπί τοῖς ὑπάρχουσιν Αὔτοῦ» (Λούκ. 12, 42).

Ἐδῶ, στόν Ἀφρικανικό τοῦτο ἀγρό, καλεῖσαι νά ύπαρξεις κατά πρῶτον «πατέρας» τῶν, ἔξ ἐγγύς καὶ μακράν, ἐπιστρεφόντων πρός τόν πατρικό οἶκο τῆς Ἀγίας μας Ἑκκλησίας, μέ ὅτι κόπους, πόνους καὶ θυσίες ἀπαιτεῖ καὶ ἐμπειριέχει ἡ ἔννοια τοῦ πατρός. Καλεῖσαι νά ἀρνηθεῖς τόν ἔαυτό σου καὶ νά θυσιάζεις κάθε διάθεσιν ὑπεροχῆς καὶ δυνάμεως στό Μυστήριο τῶν προσερχομένων στόν Πατρικό οἶκο.

Δι' ἐσέ ἡ Ἱεραποστολή μέχρι xθές ἦταν ἄγνωστος, ἥκουες ἔξ ἡμῶν τῶν ἀρχαιοτέρων τόν πλόγον μας περι αὐτῆς καὶ ὡς ἀλλή Μαρία «τήν ἀγαθήν μερίδα ἔξελέξω ἕτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπό Σου...» (Λουκ. 10,

41) καὶ ἐπέλεξες νά ἔλθεις καὶ νά συνδράμεις τίς ταπεινές μας προσπάθειες τῆς σπορᾶς τοῦ εὐαγγελικοῦ Λόγου.

Μεγάλη καὶ ἀγαθή ἡ ὥρα τῆς ἀποφάσεώς σου ἀδελφέ, ποτέ μήν μετανοήσεις γιά τήν ἀπόφασή σου αὐτή.

Ούσιαστικά ἡ ἀπόφασή σου, εἶναι ἀπόφαση συσταυρώσεως μέ τά πάθη καὶ παθήματα τῶν Ἀφρικανικῶν Ἰαῶν, εἶναι ἀπόφαση ἀγία, διότι γνωρίζεις πολύ καλά ὅτι ὁ κάθε ἐσταυρωμένος ποτέ δέν κατεβαίνει μόνος Του ἀπό τόν Σταυρό, ἀλλά πάντα τόν κατεβάζουν καὶ σέ πεισμα τῶν σταυρωτῶν Του πάντοτε ἀνασταίνεται ἀπό Αὔτόν πού ὁδοποίησε διά τοῦ σταυροῦ τόν δρόμο τῆς Ἀναστάσεως. Αὔτός θά εἶναι ἡ παρηγορία σου καὶ ἡ ζωοποίηση σου δύναμη, Αὔτός καὶ φίλος καὶ ἀδελφός καὶ πατέρας καὶ ἀγαπημένος. Αὔτός ἡ ἐμπνευσή σου καὶ τό ἔργο σου.

Θεοφιλέστατε ἄγιε ἀδελφέ, ἡ Ἀφρική εἶναι ἡ δική μας ἔννοια καὶ φεύγουμε ἀπό ὅσα γνωρίζαμε στόν τόπο μας καὶ καλούμεθα νά ζήσουμε χωρίς αὐτά γιά νά δημιουργήσουμε αὐτά πού θά προκύψουν ἀπό τήν συνάντησή μας μέ τόν κόσμο τῆς Ἀφρικῆς.

Καλούμεθα νά ἐγκαταθείψουμε τή Ναζαρέτ τής οἰκογενειακῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς μας ἀσφάλειας καὶ αὐταρκείας καὶ νά πορευθοῦμε τόν δρόμο· πρῶτον πρός τήν Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, νά μποῦμε στίς συναγωγές καὶ στίς συνάξεις τοῦ Λαοῦ καὶ νά ἐρμηνεύσουμε τάς γραφάς μέ γνώμονα τήν ἐμπειρία τῆς Ὁρθοδόξου θεολογίας. Νά ἀνεβοῦμε τά ὅρη, νά διασκίσουμε τίς ἐρήμους καὶ νά μακαρίσουμε πτωχούς καὶ πένητας, ὄρφανούς καὶ χῆρες, πενθοῦντες καὶ ἐλεήμονες, καθαρούς τῆς καρδίας καὶ ταπεινούς τῷ πνεύματι. Καί κάπου ἐκεῖ μεταξύ Ἱερουσαλήμ καὶ Ἱεριχοῦ νά συναντήσουμε τόν ἡμιθανή καὶ γυμνό ἀδελφό καὶ νά τόν διακονήσουμε γιά νά δοξολογηθεῖ καὶ ἔξ ἡμῶν τό σονομα τοῦ «πλησίον Κυρίου».

Καλεῖσαι ἀδελφέ μου νά μιλήσεις γιά τόν Χριστό δηλαδή, γιά τήν Ἀλήθεια καὶ τή Ζωή καὶ τήν Οδό σέ ἔναν κόσμο, πού παρέμεινε γιά αἰῶνες μέσα στό ψέμα τῆς μαγείας καὶ τῆς ἀγυρτείας, σέ ἔναν κόσμο πού κυκλώνεται καθημερινά ἀπό τόν θάνατο, σέ ἔναν κόσμο πού ἀναζητά τόν δρόμο τοῦ ἀνάμεσα στόν κόσμο.

Ο λόγος σου γιά τόν Χριστό θά πρέπει νά ἔχει αὐτήν τήν δυναμική καὶ αὐτό τό πάθος, πού νά ξεπερνά τή μεταφορά ἱστορικῶν γνώσεων περί Αὔτοῦ, νά ξεπερνά τήν προσπάθεια μνήμης τοῦ ἐκκλησια-

στικοῦ τρόπου ύπάρχεως καί νά ἐνσαρκώνει Αὔτον τόν ἕδιο τόν Χριστό ἐνώπιον τῶν ἀκροωμένων τοῦ πλόγου σου περί Αὔτοῦ.

Αὔτη εἶναι ἡ οὐσιαστική διαφορά τοῦ πλόγου τῶν Ἱεραποστόλων ἀπό τόν πλόγο ὄπλων τῶν ἄθλητῶν ποιμένων τῶν ἀρχαίων Ἑκκλησιῶν. Καὶ θά δεῖς ἀδελφέ μου τόν ἕδιο τόν Χριστό νά «βεβαιώνει» τόν πλόγο σου περί Αὔτοῦ, «διά σημείων πού θά ἐπακολουθήσουν». Ἔτσι γεννᾶται «ἡ μνήμη Χριστοῦ» πού ζητᾶ νά ἀναγεννᾶται καθημερινά μέ τό «μυστήριο τῆς Ἀναμνήσεως».

Αὔτος θά εἶναι ὁ ἀγώνας σου καί μήν ἀναμένεις νά βρεῖς κατανόηση ἀπό κανέναν, γιατί μήν ἔχνας ὅτι καί στόν «πατρικόν οἶκον» ύπάρχουν πάντα οι πρεσβύτεροι νομοταγεῖς ἀδελφοί, πού θά ἀντιδροῦν ἀκόμα καί στίς ἀποφάσεις τῆς χαρᾶς τοῦ πατρός σύμφωνα μέ τά ὅσα μπορεῖ νά χωρέσει ἡ στενότης τῆς κατά τά ἄθλητα- ἀγαπώστος καρδίας των.

Θέσει τήν χείραν σου σήμερον ἐπί τό ἄροτρον καί ἄρχισε νά ἔργαζεσαι τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ σ' αὐτή τήν γωνιά τῆς Ἀφρικῆς καί θά δεῖς «τόν ούρανόν ἀνεῳγότα καί τούς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καί καταβαίνοντας ἐπί τόν Υἱόν τοῦ ἀνθρώπου», ὁ Ὄποιος θά δοξάζεται καί σ' αὐτόν τόν τόπο καί μή τίς ἰδικές σου προσπάθειες.

Τά ἔτη σου εἴποσαν πολλά, Θεοφιλέστατε ἄγιε ἀδελφέ, γόνιμα, εὔκαρπα καί μεστά τοῦ θείου ἐμέους καί «ἔντεινε καί κατευοδοῦ καί κατακυρίευε» ὅσα τό πνεῦμα αὐτοῦ τοῦ κόσμου θεωρεῖ ὅτι ύπάρχουν στήν ζωή ὡς ἴδική τοῦ λεία».

Στή συνέχεια ὁ νέος Ἐπίσκοπος, μέ ἐμφανή αἰσθήματα συγκίνησης, ἐκφώνησε τήν κάτωθι ἐνθρονιστήρια ὄμιλία: «Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Καμερούν κ. Γρηγόριε, Ἐκπρόσωπε τῆς Αὔτοῦ Θειοτάτης Μακαριότητος, τοῦ Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάστος Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β., σεβαστοί ἐκπρόσωποι τῶν ἄθλητῶν Χριστιανικῶν Ὀμολογιῶν, ἐντιμότατοι Ἀρχοντες, οἱ συναχθέντες στή χαρά τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Κονγκό - Μπραζαβίλ καί τῆς Γκαμπόν, αἰδεσιμώτατοι ιερεῖς τῆς Ἐπισκοπῆς μας, ἀγαπητοί ἀδελφοί καί συνεργάτες τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας μας, εὐλογημένε πλαέ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ παρούσα ἐκκλησιαστική τελετή εἶναι γνωστή ὡς «ἐνθρόνιση τοῦ Ἐπισκόπου», πού σημαίνει ἐγκα-



Ο Ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριάρχη, Σεβ. Μητροπολίτης Καμερούν κ. Γρηγόριος, μέ τόν πρώτο Ἐπίσκοπο Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν κ. Παντελεήμονα

τάσταση σέ θρόνο ἐπισκοπικό. Σίγουρα ἡ ἀνάδειξη σέ Ἐπίσκοπο ἀποτελεῖ τήν ὑψιστη τιμή πού ἡ Ἐκκλησία ἐπιφυλάσσει σέ κάποιο κληρικό, ἀλλά καί ὑψιστη εὐθύνη πού ἀναθέτει σέ αὐτόν.

Ο Ἐπίσκοπος, ἀναβιβαζόμενος στήν ἀρχιερατική καθέδρα καί ιστάμενος «εἰς τύπον καί τόπον Χριστοῦ» - αὐτός εἶναι ὁ πλόγος ὃπου στόν ἐπισκοπικό θρόνο ύπαρχει πάντοτε ἡ ιερή εἰκόνα τοῦ Μεγάλου Ἀρχιερέως Χριστοῦ - εἶναι ἡ ὄρατή κεφαλή τῆς Ἐπισκοπῆς, ὁ ἐγγυητής τῆς ἐνόπτητος της καί τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως σέ αὐτή, ὁ Πλατέας καί ὁ Ποιμενάρχης της.

Ως Ποιμενάρχης διαποιμάίνει, ποιπόν, τήν Ἐπισκοπή μέ πατρική ἀγάπη καί στοργή, δέν ἔχει ὅμως τό δικαίωμα νά ἐπιτρέπει τήν παρέκκληση τῶν κληρικῶν καί τῶν πιστῶν ἀπό ὅσα ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πρεσβεύει, σύμφωνα μέ τή διδασκαλία τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τίς ἀμετάβλητες καί ἀναληποίωτες στούς αἰώνες ἀποφάσεις τῶν ἀγίων ἐπτά Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Ὑπό αὐτές τίς ἐκκλησιολογικές ἐμπειρίες καί παραδόσεις, ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καί πάστος Ἀφρικῆς, κατόπιν προτάσεως τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα καί Πατριάρχου κ. Θεοδώρου Β', ἵδρυσε τήν 7<sup>η</sup> Οκτωβρίου 2010 τήν Ἱερά Ἐπισκοπή Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν, ἀποσπώντας τά δύο

παραπάνω κράτη άντιστοίχως άπό τίν πνευματική και διοικητική δικαιοδοσία τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Κεντρώας Ἀφρικῆς και Καμερούν, στίς όποιες ἔως τότε άνήκατε και ἀπό τίς όποιες ὅλοι ἐσεῖς, οἱ Ὁρθόδοξοι χριστιανοί, ἀνετράφητε πνευματικῶς.

Τάν 21<sup>η</sup> Νοεμβρίου 2012, ἡ «Μητέρα-Ἐκκλησία» μας, τό Πατριαρχεῖο μας, ἀπεφάσισε ὅτι ἔφθασε ἡ στιγμὴ γιά τήν ἐκλογὴν τοῦ πρώτου Ἐπισκόπου, πού θά ἀναλάβει τήν εὐθύνη τῆς περαιτέρω πορείας και πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κονγκό - Μπραζαβίλ και τῆς Γκαμπόν.

Νά ποιοπόν, πού σήμερα, ἐνώπιον σας στέκομαι ως ὁ ποιμένας πού ἡ Ἐκκλησία ὅρισε γιά νά σηκώσω στούς ἀσθενεῖς μου ὥμους τήν τεράστια αὔτη εὐθύνη, γιά τήν όποια θά δώσω λόγο στόν Ἀρχιποίμενα Χριστό κατά τήν Ἡμέρα τῆς Κρίσεως.

Ἄγαπητοί μου ἀδελφοί,

τό Εὐαγγέλιο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ διδασκαλία τῶν Ἀποστόλων και τῶν Ἀγίων, ἡ ζωή, ἡ μαρτυρία και τό παράδειγμά τους, μαζὶ μέ τίς ἀποφάσεις τῶν ἀγίων ἐπτά Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καθορίζουν τήν πορεία τῆς χριστιανικῆς ζωῆς ὅλων μας. Αὔτη ἡ ἀσφαλής ὀδός τῆς πνευματικῆς σωτηρίας, τήν όποια ἡ Ὁρθοδοξία κρατᾶ ἀναληπούοιται και ἀνόθευτη ἐδῶ και δύο χιλιάδες χρόνια, ἀποτελεῖ και τή σταθερή πορεία τῆς ἀρχιερατείας μου πού σήμερα ἀρχίζει ἐπισήμως.

Σύμφωνα μέ τά παραπάνω, τό ἐκκλησιαστικό σῶμα, ἀγιαζόμενο ἀπό τά ιερά Μυστήρια, μέ ἐπίκεντρο τή θεία Εὐχαριστία, παραμένει ἀδιάσπαστα ἐνωμένο μέ τόν Σωτήρα Χριστό, ἐκφράζεται μέσα στόν πυρήνα τῆς Ἐκκλησίας πού εἶναι ἡ ἐνορία.

Ἡ σημασία τῆς ἐνοριακῆς κοινότητος γιά τή Χριστοκεντρική ζωή τῶν πιστῶν εἶναι καθοριστική. Ἐντός αὔτης γεννάται και ἀναπτύσσεται ἡ Ὁρθόδοξη πίστη και τό Ὁρθόδοξο ὅθος ώς συνολική στάση ζωῆς, ὅχι μόνον πνευματικά, ἀλλά και κοινωνικά. Ἡ ἐνορία καλλιεργεῖ τήν πνευματική ζωή, κατευθύνει τόν πνευματικό ἀγώνα, ὀδηγεῖ στή μετάνοια και τή συναδέλφωση. Ἡ ἐνορία ἀγιάζει, ἐνώνει, περιφρουρεῖ, θεραπεύει, ἀγκαπλιάζει!

Ἐντός αὔτης δημιουργεῖται και τό κοινοτικό πνεῦμα. Οι λαϊκοί ἀδελφοί μετέχουν στή διοίκηση τῶν ἐνοριῶν, στή διαχείριση τῶν ναῶν και στό φιλανθρωπικό ἔργο. Στήν ἐνορία τά ἀτομικά γεγονότα, ὅπως ἡ γέννηση, ἡ βάπτιση, ὁ γάμος ἡ ὁ θάνατος γί-

νονται και συλλογικά - κοινωνικά, ἐνῶ ἐνδυναμώνουν τήν ἐνότητα τῆς τοπικῆς κοινωνίας.

Καί στό ἐπίκεντρο ὅλων αύτῶν τῶν γεγονότων βρίσκεται ὁ ἐφημέριος, ώς ποιμένας, πνευματικός πατέρας, ἀδελφός, φίλος, σύμβουλος, συμπαραστάτης, συγκυρνηαῖος. Ὁ ιερέας εἶναι ὁ πατέρας τῆς ἐνοριακῆς κοινότητος πού μέ ἀπόλυτη ὑπακοή και σέ συνεργασία μέ τόν ἐπίσκοπο, διαποιμαίνει τήν ἐνορία μέ βαθιά και εἰλικρινή πίστη πρός τόν Χριστό, ὁ Ὁποῖος ἀπό ἄπειρη ἀγάπη θυσιάστηκε γιά τή σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

Κατά τόν ἕδιο τρόπο ἀκριβῶς και ὁ κλητηρικός, μιμούμενος τό παράδειγμα τοῦ Κυρίου, ὀφείλει νά ζεῖ μέ καρδιά γεμάτη πίστη, ἀγάπη, συγχωρητικότητα, κατανόηση, ὑπομονή, ὑπακοή και πνεῦμα προσφορᾶς και θυσίας ὑπέρ τῶν πιστῶν τῆς ἐνορίας του, σύμφωνα μέ τούς πλόγους τοῦ Κυρίου: «Ἐγώ εἰμι ὁ Ποιμήν ὁ καλός. Ο ποιμήν ὁ καλός τήν ψυχήν αὐτοῦ τίθησι ὑπέρ τῶν προβάτων» (Ιωάν.10, 11) .

Ἄδελφοί μου,

Ἀντικρίζοντας ἐσας, τόν λαό τοῦ Θεοῦ, αἰσθάνομαι πώς στό σημεῖο αύτό τῆς προσωπικῆς μου ίστορίας δέν μέ καλεῖ ὁ Θεός νά διορθώσω τούς ἀλλούς, ἀλλά νά προσφέρω στό μέτρο τῶν ἐλαχίστων δυνατήτων μου, τίς ἀφορμές ἔκεινες, οἱ όποιες θά προκαλέσουν τούς ἀλλούς νά ἀποφασίσουν οἱ ἕδιοι γιά τήν ἀλλαγή τῆς ζωῆς τους.

Ἡ νέα διακονία μου ζεκινᾶ σέ μία κρίσιμη περίοδο γιά ὅλόκληρο τόν κόσμο. Στή σύγχρονη ἐποχή δέν υπάρχουν πλέον αύτονότα πράγματα. Οι κοινωνίες ἀλλάζουν συνεχῶς, ἡ ἐπιστήμη ἔξεισσεται, ἡ τεχνολογία προοδεύει, οἱ ἀνθρώπινες συμπεριφορές μετατηλάσσονται.

Ἐμεῖς, ὅμως, οἱ χριστιανοί ἔχουμε ἓνα μήνυμα ἀκλόνητο νά κηρύττουμε διαρκῶς στόν κόσμο, ἓνα μήνυμα πού ἔρχεται ἀπό τόν ἕδιο τόν Χριστό, ὅταν ἀκόμη βάδιζε πάνω σέ τούτη τή γῆ: «Ἐγώ εἰμι τό φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί οὐ μή περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ ἔξει τό φῶς τῆς ζωῆς» (Ιωάν. 8,12). Καί ἐπίσης εἶπε: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρός και τοῦ Υιοῦ και τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτούς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμποντο ὑμῖν» (Ματθ. 28,19).

Μιά Ἐκκλησία, ποιοπόν, πού δέν ἀνοίγεται στόν κόσμο και δέν προσκαλεῖ ἐλεύθερα και ἀβίαστα τόν

κάθε ἄνθρωπο, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, γηλώσσας καί πολιτισμοῦ, νά μετέχει αύτοῦ τοῦ μοναδικοῦ γεγονότος, τῆς συναντήσεως μέ τὸν Χριστό, τὸ Φῶς καί τὴν Ἐλπίδα τοῦ κόσμου, δέν εἶναι ἀπλῶς μία "κλειστή Ἑκκλησία", ἀλλὰ μία "ἀνύπαρκτη Ἑκκλησία", ἀφοῦ ἡ Ἑκκλησία εἶναι ἀκριβῶς αὐτό: ἡ συνάντηση τοῦ ἀνθρώπου μέ τὸν Θεό.

Αὐτή τὴν συνάντησην ὑπορετεῖ θυσιαστικά τὸ παλαιόφατο Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας στὸν ἀπεραντοσύνη τῆς Ἀφρικανικῆς ἡπείρου καὶ γιά αὐτήν τὴν συνάντησην ταπεινῶς διατίθεμαι νά ἀναλώσω τὴν ζωὴν μου διακονῶντας σὲ αὐτή τὴν εὐλογημένην καὶ φιλόξενην γωνιά τῆς γῆς, τὸ Κονγκό-Μπραζαβίλ καὶ τὴν Γκαμπόν.

Ίδιού λοιπόν καὶ ἐγώ, ἀδελφοί, ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς πρῶτος καὶ ἔσχατος, ὡς ὁ ἡγούμενος καὶ ὁ διακονῶν.

Οὐλοκληρώνοντας, ἐπιτρέψατέ μου νά εὐχαριστήσω ἐκ βάθους καρδίας τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτην Καμερούν κ. Γρηγόριο, ὁ ὅποῖς πάντοτε μέ περιβάλλει μέ πολλή ἀγάπη καὶ μέ περισσή χαρά ἔλθει ἀπό τὸ Καμερούν γιά νά ἐκπροσωπίσει τὸν Μακαριώτατο Πάπα καὶ Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας καὶ πάστος Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρο Β', τὸν πολυσέβαστο καὶ ἀγαπημένο Πατέρα καὶ Εὐεργέτη μου, δίπλα στὸν Ὁποῖο ἔζησα καὶ ἐμαθήτευσα γιά ἐπτά συνεχή χρόνια.

Εὐχαριστῶ ἐγκαρδίως τούς ἀγαπητούς ιερεῖς τῆς τοπικῆς μας Ἑκκλησίας γιά τὴν ἐγκάρδια ὑποδοχήν τους καὶ τὴν διάθεσην τῆς ἀπροσκόπου συνεργασίας, καθὼς καὶ ὅλους τούς συνεργάτες τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου αὐτῆς.

Ίδιαιτέρως εὐχαριστῶ τὸν Προκάτοχό μου στὸν ποιμαντική διακονία αὐτοῦ τοῦ τόπου, Σεβ. Μητροπολίτην νῦν Πενταπόλεως κ. Ἰγνάτιο, ἀπό Κεντρώας Ἀφρικῆς, ὑπό τὴν πεπνυμένη ποιμαντορία τοῦ ὅποιού ἔξελθε τὸ ποιμαντικό ἔργο ὡς τοῦ σημείου νά ζητεῖ ἔδιον Ἐπίσκοπο.

Εὔγνωμόνως στέκομαι ἔναντι τῆς πολυετοῦς καὶ πολυκάρπου ιεραποστολικῆς προσφορᾶς τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου κ. Θεοπλόγου Χρυσανθακόπουλου, ὁ ὅποῖς διπλόνοσε κατά τὰ τελευταῖα δύο ἔτη καὶ ὡς Πατριαρχικός Ἐπίτροπος τῆς Ἐπισκοπῆς.

Τό ἐπιτελεσθέν ἔργο ὅμως τοῦ π. Θεοπλόγου δέν θά εἶχε φθάσει σὲ αύτό τὸ σημεῖο, ἔάν δέν ὑπῆρχε ἡ ἀνιδιοτελής συναρωγή τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας



‘Ο νέος Ἐπίσκοπος ἰσταται «εἰς τύπον καὶ τόπον Χριστοῦ»

τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἐλλάδος, τῆς Ἀδελφότητος Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς Θεσσαλονίκης, ὅλην ιεραποστολικῶν συλλόγων τῆς Ἐλλάδος καὶ τοῦ ἔξωτερικοῦ καὶ ιδιαιτέρως τοῦ Συλλόγου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς Πατρῶν «ὁ Πρωτόκλητος», ὁ ὅποῖς ἔξεχόντως ἐστήριξε καὶ συνεχίζει νά στηρίζει τίς ιεραποστολικές μας προσπάθειες.

Μέ ιδιαιτέρω χαρά χαιρετίζω τούς ἐκπροσώπους τῶν ὑπολοίπων χριστιανικῶν ὄμοιογιῶν καὶ τούς ἐκπροσώπους τῶν ἀρχῶν τοῦ κράτους καὶ τῆς πόλεως μας, μέ πρῶτο τὸν Ἐξοχώτατο κ. Σεραφείμ Bhalat, ἐκπρόσωπο τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας τοῦ Κονγκό, πού τιμοῦν τὴν Ὁρθόδοξη Ἑκκλησία τῆς χώρας μέ τὴν παρουσία τους, ὡς καὶ τούς ἀντιπροσώπους τῶν διπλωματικῶν ἀποστολῶν, πού μέ εὐγένεια ἀνταποκρίθηκαν στὸν πρόσκλησή μας. Προσβλέπω σὲ ἀγαστή συνεργασία μέ ὅλους πρόσφελος τοῦ εὐγενοῦς λαοῦ τοῦ Κονγκό.

Προσεύχομαι, μέ ὅλη τή δύναμη τῆς καρδιᾶς μου, ὁ Πανάγαθος Θεός νά εὐλογεῖ τὸν Ἐξοχώτατο Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας τοῦ Κονγκό κ. Denis Sassou Nguesso, τό εὐλογημένο κράτος μας καὶ ὅλους ἐσᾶς. Παρακαλῶ καὶ ἐσεῖς νά προσεύχεσθε γιά ἐμένα».

‘Από τὴν Ἱερά Ἐπισκοπή Μπραζαβίλ καὶ Γκαμπόν

## Ἐρώτηση:

Ἐπιτρέπεται ἔνας κληρικός τῶν ιεραποστολικῶν χωρῶν νά ἀσκεῖ βιοποριστικό ἐπάγγελμα καί ποιό;

## Απάντηση:

Στό προηγούμενο σημείωμα ἀναφερθήκαμε στόν ιε' καν. τῆς Ζ' Οἰκουμ. Συνόδου, γιά νά δοῦμε, ἂν ἐπιτρέπεται ἔνας κληρικός νά διορίζεται σέ δύο ἑκκλησίες-ἐνορίες, προκειμένου νά καλύπτει καί τά πρός τό ζῆν ἀναγκαῖα καί βεβαίως ὅχι γιά αἰσχροκέρδεια. Στόν κανόνα αὐτό ἀναφέρεται καί τό ἔξης: «Πρός δέ τήν τοῦ βίου τούτου χρείαν, ἐπιτιθεύματά είσι διάφορα. Ἐξ αὐτῶν οὖν, εἴ τις βιούλιοιτο, τά χρειώδη τοῦ σώματος ποριζέσθω· ἔφη γάρ ὁ Ἀπόστολος (Πράξ. 20, 34), Ταῖς χρείαις μου, καί τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ, ὑπηρέτησαν αἱ κεῖρες αὗται».

Σύμφωνα, πλοιόν, μέ τούς ἀποστολικούς αὐτούς πλόγους ἐπιτρέπεται ἔνας κληρικός νά ἀσκεῖ κάποιο βιοποριστικό ἐπιτίθευμα, ἐπάγγελμα, προκειμένου νά ἔξοικονομεῖ καί νά καλύπτει τά ἀπαραίτητα ἐφόδια γιά τίς ἀνάγκες τοῦ σώματος (τροφές, στέγη, ἐνδύματα, σκεπάσματα, φάρμακα κ.τ.τ.). Ἐτσι ὅταν δέν ἐπαρκοῦν γι' αὐτές τίς ἀνάγκες ἐκεῖνα τά ὄποια τούς παρέχονται ἀπό τήν Ἑκκλησίαν τήν Πολιτείαν τούς πιστούς, μποροῦν νά «μετέρχονται» (κατά τό Ζωναρᾶ καί Ἀριστηνό) «ἐπιτιθεύματα ἐλευθέρια (ἐλεύθερα) καί ἀκατάγνωστα» (κατά τό Βαλσαμῶνα).

Βεβαίως ἐδῶ οἱ ἐν πλόγῳ βυζαντινοί κανονοθύγοι-έρμηνευτές μᾶς δίνουν ἀφορμή νά ἔξετάσουμε καί νά περιγράψουμε, ποιά ἐπαγγέλματα ἐπιτρέπεται νά ἔξασκεῖ ἔνας κληρικός καί ποιά ὅχι.

Καί κατά πρώτον, ὁ κληρικός δέν μπορεῖ νά είναι δοῦλος-ὑπηρέτης (πρβλ. πβ' ἀποστολικό κανόνα), ἡ νά βρίσκεται σέ κάποια δημόσια ὑπηρεσία, ἡ ὄποια θά τόν δεσμεύει καί θά τόν παρεμποδίζει στό νά διακονεῖ ἐλευθέρως καί ὅταν χρειάζεται τήν ἐνορία του. Γι' αὐτό καί ὁ Βαλσαμῶν πένει παραπάνω ὅτι τό ἐπάγγελμα τοῦ κληρικοῦ πρέπει νά είναι «ἐλευθέριον» (όχι βεβαίως μέ τή σημερινή κακή ἔννοια).

Καί κατά δεύτερον, ὁ κληρικός πρέπει νά ἔξασκεῖ ἐπάγγελμα, τό ὅποιο δέν είναι ἐπίμεμπτο ἡ ἀτιμωτικό, δηλαδή δέν δίνει ἀφορμή ἡ δέν παρέχει ύπόνοιες, ὥστε νά κατηγορεῖται καί νά κατακρίνεται ὁ ιερέας καί ἀκολούθως νά δυσφημίζεται καί αὐτός καί ἡ Ἑκκλησία γενικότερα. Πρέπει νά είναι τό ἐπάγγελμά του «ἀκατάγνωστο» (πάλι κατά τό Βαλσαμῶνα).

Ἐτσι, δέν πρέπει ὁ κληρικός νά ἀναμειγνύεται σέ κοσμικά ἡ πολιτικά ἡ στρατιωτικά ἡ ἀστυνομικά ἀξιώματα ἡ διοικήσεις (Πρβλ. στ', πα', πγ' ἀποστολικούς κανόνες, ώς καί τούς κανόνες γ' καί ζ τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου κ.ἄ. σχετικούς).

Δέν μπορεῖ νά ἀναλαμβάνει τή διαχείριση περιουσιῶν, τήν εἰσπραξη φόρων, τή διεξαγωγή-διεύθυνση ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων κ.κ.τ.

Ἀκόμη δέν ἐπιτρέπεται νά διατηρεῖ καπιτλείο, ἡ ἱπποδρόμιο, ἡ θεάτρο, ἡ σχολή θεάτρου ἡ χοροῦ. Ἀντιθέτως σχολή ἡ σχολεῖο ἀγωγῆς καί μορφώσεως καί ἐπιμορφώσεως προσώπων είναι δυνατόν νά ιδρύει.

Φυσικά μπορεῖ νά ἀσκεῖ καί τό ἐπάγγελμα-ἀποστολή τοῦ καθηγητῆ ἡ δασκάλου ἡ καί ιατροῦ ὄρισμένων ιδίως εἰδικοτήτων. Τέλος καί τήν ἐργασία τοῦ γεωργοῦ ἡ τοῦ κτηνοτρόφου ἡ τοῦ ψαρᾶ ἡ τοῦ τεχνίτη ἡ καί τοῦ καλλιτέχνη μπορεῖ νά συνδυάζει.

Οὐλα αὐτά τά ἐπαγγέλματα βεβαίως ὀφείλουν νά ἐκπληροῦν τίς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις εύπρεπειας καθώς καί τούς ὄρους πού ύποδεικνύει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «Δεῖ οὖν τόν ἐπίσκοπον (καί πάντα κληρικό) ἀνεπίθιττον είναι... διδακτικόν... μή αἰσχροκερδῆ, ἀλλή' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιμάργυρον... καί μαρτυρίαν καλήν ἔχειν ἀπό τῶν ἔξωθεν» (Α΄ Τιμ. 3,2-7).

Παν. Ι. Μπούμης

**Οίκονομική συμβολή  
τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ιεραποστολῆς  
τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας  
κατά τό β' τρίμηνο τοῦ 2013**

‘Από τό Γραφείο Ἐξωτερικῆς Ιεραποστολῆς ἐστάθησαν στίς  
Ιεραποστολικές χῶρες, τά κάτωθι:

**Κένυα:**

• Μισθοί 143 ιθαγενῶν κληρικῶν	12.870
• Συντάξεις 18 χηρῶν κληρικῶν	810
	<b>13.680 €</b>

• Συντάξεις 4 χηρῶν κληρικῶν	180
• Γιά τό ιεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	50
• Ἐπίδομα ιεραποστολικῶς ἐργαζομένου	200
	<b>1.870 €</b>

**Μουάνζα:**

• Μισθοί 43 ιθαγενῶν κληρικῶν	3.870
• Ἐπίδοματα ιεραποστολικῶς ἐργαζομένων	200
	<b>4.070 €</b>

**Τσάντ:**

• Μισθοί 2 ιθαγενῶν κληρικῶν	<b>180 €</b>
------------------------------	--------------

**Οὐγκάντα:**

• Μισθοί 48 ιθαγενῶν κληρικῶν	4.320
• Συντάξεις 9 χηρῶν κληρικῶν	405
• Γιά τό ιεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	65
	<b>4.790 €</b>

**Γκάνα:**

• Μισθοί 22 ιθαγενῶν κληρικῶν	1.980
• Συντάξεις 7 χηρῶν κληρικῶν	315
	<b>2.295 €</b>

**Κογκό:**

• Μισθοί 34 ιθαγενῶν κληρικῶν	<b>3.150</b>
-------------------------------	--------------

**΄Ακτή Έλεφαντοστοῦ:**

• Μισθός 1 ιθαγενοῦς κληρικοῦ	<b>90 €</b>
-------------------------------	-------------

**Μπουρούντι:**

• Μισθοί 4 ιθαγενῶν κληρικῶν	<b>360</b>
------------------------------	------------

**Σιέρα Λεόνε:**

• Μισθοί 3 ιθαγενῶν κληρικῶν	<b>270 €</b>
------------------------------	--------------

**Μπραζαβίτ:**

• Μισθοί 9 ιθαγενῶν κληρικῶν	810
• Ἐπίδομα ιεραποστολικῶς ἐργαζομένου	200
• Γιά τό ιεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	2.400
	<b>3.410 €</b>

**Νιγηρία:**

• Μισθοί 23 ιθαγενῶν κληρικῶν	2.070
• Συντάξεις 5 χηρῶν κληρικῶν	225
	<b>2.295 €</b>

**Καμερούν:**

• Μισθοί 16 ιθαγενῶν κληρικῶν	<b>1.440</b>
-------------------------------	--------------

**Μπενίν:**

• Μισθοί 5 ιθαγενῶν κληρικῶν	450
• Συντάξεις 2 χηρῶν κληρικῶν	90
	<b>540 €</b>

## ἀπό τή θεωρία στήν πράξη

### **Μαδαγασκάρη:**

• Μισθοί 25 ιθαγενών κληρικών	2.250
• Σύνταξη 1 χήρας κληρικού	45
• Ἐπίδομα ιεραπ. ἐργαζομένου	200
• Γιά τό ιεραπ. ἐργο ἐκ δωρεῶν	500
	<b>2.995 €</b>

### **Ζάμπια:**

• Μισθοί 2 ιθαγενών κληρικών	<b>180 €</b>
------------------------------	--------------

### **Μαλάουι:**

• Μισθοί 5 ιθαγενών κληρικών	<b>450 €</b>
------------------------------	--------------

### **Κολούέζη:**

• Μισθοί 61 ιθαγενών κληρικών	5.490
• Συντάξεις 3 χηρῶν κληρικών	135
• Ἐπιδόματα ιεραπ. ἐργαζομένων	200
• Γιά τό ιεραποστολικό ἐργο ἐκ δωρεῶν	50
	<b>5.875 €</b>

### **Ζιμπάμπουε:**

• Μισθοί 7 ιθαγενών κληρικών	<b>630 €</b>
------------------------------	--------------

### **Ντάρ 'Εs Σαλαάμ**

• Μισθοί 17 ιθαγενών κληρικών	<b>1.530 €</b>
-------------------------------	----------------

### **Κορέα:**

• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	720
• Ἐπίδομα ιεραποστολικῶς ἐργαζομένου	200
	<b>920 €</b>

### **Ίνδια:**

• Μισθοί 11 ιθαγενών κληρικών	990
• Ἐπίδομα ιεραπ. ἐργαζομένου	200
	<b>1.190 €</b>

### **Ίνδονησία:**

• Μισθοί 9 ιθαγενών κληρικών	<b>810</b>
------------------------------	------------

### **Φιλιππίνες:**

• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	<b>720 €</b>
------------------------------	--------------



„Αποψη τοῦ Ὁρθοδόξου  
Ὀρφανοτροφείου τῆς Καλκούτας  
στήν Ίνδία



# Μεγάλη Ιετάρπη



Ο ήμιτελής Ναός της Αγίας Φωτεινῆς

στήν Ὁρθόδοξην πατρίδα μας οι ἀπαστράπτοντες ἀπό καθαριότητα ναιί ὑποδέχονται τούς πιστούς γιά νά ύμνήσουν τόν Μυστικό Δεῖπνο. Τό ἀπόγευμα αὐτῆς τῆς ἡμέρας προηγεῖται ἡ τέλεση τοῦ Μυστηρίου τοῦ ἱεροῦ Εὔχελαίου. Στό Pointe - Noire τοῦ Κονγκό οἱ Ὁρθόδοξοι κάτοικοι τοῦ φτωχοῦ προαστίου Mraka δέν διαθέτουν στολισμένο ναό, οὗτε περίτεχνα ἱερά εἰκονίσματα, οὗτε ἀργυρά καντήλια, οὗτε κāν ἐφημέριο... Μέ πίστη ὅμως στό Δεσπότη Χριστό συγκεντρώθηκαν στήν ύπο ἀνέγερση κλινική «Ἄγιος Λουκᾶς ὁ Ἰατρός, Ἀρχιεπίσκοπος Κριμαίας», τά ἔργα οἰκοδόμησης τῆς ὁποίας ἀπό καιρό ἔχουν ἀνασταθῆ πόγω τῆς οἰκονομικῆς κρίσης τῶν καιρῶν, γιά νά λάβουν τή χάρη τοῦ Παναγίου Πνεύματος, προσδοκώντας τήν περάτωση καί τοῦ δικοῦ τους παρακειμένου Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ τῆς Αγίας Φωτεινῆς...

<sup>†</sup> Ο Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν Παντελεήμων

# «τῶν δέ μαθητῶν καθώς ηὔπορεῖτό τις ὥρισαν ἔκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς... ἀδελφοῖς»

(Πράξ. Ια' 29)

‘Από 1-1-2013 έως 31-3-2013 προσεφέρθηκαν στό Γραφείο Έξωτερικής Ιεραποστολής της Αποστολικής Διακονίας τά παρακάτω χρηματικά ποσά γιά τό ιεραποστολικό έργο άπο τούς:

Diamantidis Kostas 37,44 • Ioannou Stavroula 39 • Άγια Ανδρέα 50 • Άγγελόπουλο Πελοπίδα 30 • Άδαμιζηλόγηλο Φώτιο 10 • Άθανασόπουλο Κων/vo 15 • Άθανασοπούλου Πλαναγιώτα 50 • Άλεξανδράτο Γεράσιμο 100 • Άλικακό Γεώργιο 206,39 • Άλμυρό Γεώργιο 15 • Άναστασιάδη Πλαναγιώτη 500 • Άναστασιάδου Σοφία 70 • Άναστασίου Κυργιαλάνη Ζωή 50 • Άναστασίου Μαγδαλήνη 10 • Άναστασοπούλου Μαρία 40 • Άνδρεάδη Ελπίδα 10 • Άνδριανό Εύάγγελο 100 • Άνδριανού Χριστίνα 100 • Άντωνιάδου Σοφία 10 • Άντωνιού Εύάγγελο 20 • Άντωνιού Ιωάννη 100 • Άντωνιού Σ. Πλαναγιώτη 50 • Άντωνόπουλο Σπυρίδωνα 20 • Άντωνοπούλου Έριφύλη 10 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 944, 1229) 140 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 1238) 50 • Άνώνυμο (Α.Α. 1066) 10 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 1217) 100 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 108) 50 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 88) 200 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 1210) 100 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 1411) 30 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 587) 20 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 1199) 50 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 252) 400 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 1301) 20 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 229) 500 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 1222) 26 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 24) 50 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 256) 100 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 73) 200 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 1201) 50 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 901) 100 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 903) 50 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 838) 100 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 1216) 100 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 867) 20 • Άνώνυμο (Γ.Ε.

536) 170 • Άνώνυμο (Α.Α. 1082) 50 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 232) 50 • Άνώνυμο (Α.Α. 1547) 75 • Άνώνυμο (Α.Α. 1545) 10 • Άνώνυμο (Α.Α. 1059) 70 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 913) 400 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 1452) 400 • Άνώνυμο (Γ.Ε. 1197) 5 • Άρβαντίδου Αικατερίνη 150 • Άργυριάδου Βούλα 50 • Αττάρτη Αθανάσιο 10 • Αύγερινό Μάξιμο 100 • Βάκρο Γεώργιο 1500 • Βαθιάνου Αναστασία 60 • Βαρελίδου Παρθένα 100 • Βασιλοπούλου Σοφία 30 • Βατίδου Ελένην 20 • Βαϊνά Γεώργιο 90 • Βαϊτσάκη Αναστασία 50 • Βενιέρη Αικατερίνη 40 • Βέττα Γεωργία 40 • Βλασόπουλο Γ. 100 • Βλάχο Χ. Γεώργιο 20 • Βλάχου Φιλιππούπούλου Άμαλια 10 • Βογιατζόγηλο Ελένην 10 • Βούζαλη Θεόφραστο 10 • Βούκαλη Βούλα 10 • Βουκυκλάρη Στέλλη 20 • Γαυρίδου Σοφία 100 • Γανωτή Κωνστ. 50 • Γαυρίδου Σοφία 100 • Γερεμτζέ Ζωζώ 30 • Γερογιώργη Αναστασία 100 • Γεροκόμο Γεώργιο 50 • Γεωργουλέα Άνδρεά 10 • Γιαμνιαδάκη Νικόλαο 200 • Γιαννάκη Γεώργιο 150 • Γιανναρά Μαρία 30 • Γιαννέλη Ήλεκτρα 60 • Γιαννοπούλου Νίκη 10 • Γιαρμενίτη Ιωάννη 250 • Γιαφεντή Κυριακή 65 • Γκανασούλη Ταξιάρχη

44 • Γκρίζη Αθανάσιο 20 • Γούλα Βασίλειο 10 • Γλυκιώτου Άντ. 50 • Γραμματικού Άλεξάνδρα 150 • Γραμματικού Πουλή Εύαγγελία 30 • Γραμματικού Σουλτάνα 50 • Γραμμένο Κων/vo 20 • Γρίβα Μιχάλη 20 • Γριδάκη Στέφανο 50 • Γυαλίστρα Διονύσιο 200 • Δαμιανό Αναστάσιο 50 • Δημητρακούπολου Αντωνία 30 • Δημητρίου Νίκη 20 • Διακίδην Άγηνη 10 • Διαμαντή Γκόλφω 30 • Διαμαντή Καλλιόπη 50 • Δοκμετζόγηλου Ελισάβετ 20 • Δοξά Παναγιώτα 100 • Δουβλίδη Ελένην 150 • Δουβρή Απόστολο 20 • Δριβήλη Γεωργία 70 • Δρόσου Γιαννούλη 20 • Ελπιδοφόρο Ιωάννην 50 • Εύθυμιο Ούρανία 20 • Ζάρρου Μαρία 100 • Ζαχόπουλο Εύάγγελο 20 • Ζευγίτη Βασιλική 50 • Ζιώγα Εύα 50 • Ζυγούρα Άνδρεα 10 • Ήλιοπούλου Γεωργία 30 • Ήλιού Έλευθερίο 30 • Ήσυχαστήριο «ΑΓ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο



Μεγάλη Παρασκευή σε Όρθοδοξη ένοργία της Ασίας



Πάσχα στό Όρφανοτροφεῖο τῆς Καλκούτας

ΠΑΛΑΜΑΣ» 25 • Ήσυχαστήριο «ΟΙ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟΙ» 40 • Θεοδοσιάδη Εύγένιο 70 • Θεοδωράκη Φώτιο 50 • Θεοδωράκη Φώτιο 45 • Θεοδορόπουλο Ιωάννη 40 • Ιεροδιακόνου Ν. Άνδρεα 300 • Ιωαννίδου Σταματούλη 30 • Ίωβ Έλενη 20 • Κακαράτζα Άντωνιο 20 • Καλογιάννη Μακρίνα 20 • Καλύβα Έλενη 250 • Καλφά Τασούλη 20 • Κανελλόπουλο Άνδρεα 10 • Καντιδάκη Ιωάννη 60 • Καραγεωργίου Ιωάννη 10 • Καρμέτσου Μαρία 10 • Καρατάσου Άλεξάνδρα 26 • Καρατσιώλη Βασίλειο 10 • Καρβουντζή Αικατερίνη 50 • Κασαπίδου Άλεξάνδρα 10 • Καταχιώτου Μαρία 50 • Κατσάμπα Άλικη 50 • Κεκάκη Μαρία 10 • Κεκρίδη Στάθη 100 • Κληρονόμο Ιωάννη 100 • Κοκκινάκη Ύπατια 100 • Κοκκινόφτα Κωστή 12 • Κονιδάρη Γεράσιμο 50 • Κορακιανίτου Άγ. 300 • Κορδά Άναστ. 20 • Κορίκη Μάχη 60 • Κούγια Αικατερίνη 40 • Κούμη Ιωάννη 10 • Κούηλη Άγαπη 300 • Κουρεϊλίδου Έλπινική 70 • Κουτσογιάννη Δήμητρα 100 • Κοφινά Φωτεινή 50 • Κρενδηρόπουλο Γεώργιο 100 • Κυπριωτάκη Καλλιόπη 50 • Κωνσταντοπούλου Βούλη 40 • Κωστή Άμαλία 30 • Κωστή Σπυρίδωνα 100 • Κώτη Άντωνιο 100 • Λιβιεράτου Δήμητρα 50 • Λιόλιου Χ. 500 • Λούκο Κων/vo 40 • Λυδία 50 • Λυκοπάντη Γεώργιο 100 • Μακρίδου Νίνα 15 • Μακροπούλου Πολυ-

τίμη 30 • Μάλλιαρη Γεώργιο 50 • Μάνθου Νικ. 100 • Μαραγιάννη Νικ. 30 • Μαργέτη Αικατερίνη 50 • Μαρκαντώνη Νικόλαο 10 • Μαρκέλη Η Γεωργία 50 • Μαυρή Άννα 20 • Μαυροκέφαλη Γεώργιο 50 • Μαυροματάκη Αικ. 10 • Μέμμου Εύανθια 50 • Μητρόπολη Γλυφάδας 1200 • Μητροπολίτη Χριστουπόλεως κ. Πέτρο 20.000 • Μητρόύδη Μαρία 20 • Μιχαηλίδη Ελένη 20 • Μιχαλάκη Αικατερίνη 20 • Μονή Άγ. Πάντων 50 • Μονή Άγ. Παρασκευής 20 • Μονή Βηθλεέμ 10 • Μονή Εύαγγελισμοῦ 50 • Μπαΐρεμπ Παντελή 50 • Μπάμπη Παναγιώτα 40 • Μπίκα Αϊγήλη 50 • Μπόζο Ιωάννη 50 • Μπόζο Παναγιώτη 50 • Μπόζο Σταύρο 50 • Μποζόπουλο Κων/vo 50 • Μπονέη Μαρία 100 • Μποσανάκιδη Παντεμεήμονα 10 • Μπούρμα Έλενη 150 • Μπουρνέη Βασιλική 10 • Νάννου Ειρήνη 50 • Νάο Άγ. Νικολάου Άσύλου Άνιάτων 370 • Νικολαΐδη Άθανάσιο 10 • Νικολετόπουλο Διομήδη 30 • Ντυμένου Άναστασία 50 • Ξαγρεμμενάκο Στυλιανό 30 • Ξαπλωντέρη Όλησμπια 100 • Ο.Χ.Ε.Κ. Βύρωνος 200 • Όρφανάκη Έ. 60 • Ούγιαρόγλου Γεώργια 10 • Πάλλη Ιωάννη 10 • Παναγιώτοπουλο Γεώργιο 20 • Παναγιωτουνάκο Γ. Σαράντο 50 • Πανταζόπουλο Πέτρο 30 • Παντεσφίλη Μαρίνα 40 • Πανταζόπουλου Άδαμαντία 90 • Παντογιού Παρασκευή 120 • Παπαγεωργαντά Μουρεμάτου Βασ. 60 • Παπαγεωργίου Γεώργιο 100 • Παπαγρηγορίου Στυλιανό 120 • Παπαδιά Μαρία 60 • Παπαδοπούλου Άννα 20 • Παπαδοπούλου Ειρήνη 100 • Παπαζάνη Γεράσιμο 50 • Παπάζογλου Δημήτριο 20 • Παπαθανασίου Απόστ. 100 • Παπακωνσταντίνου Β. Νικόλαο 25 • Παπανικολάου Νικ. 15 • Παπασπυροπούλου Μέληπω 20 • Παπά Μαρία 30 • Παρεκτήν Άννα 20 • Πασακοπούλου Γεωργία 30 • Πατούνα Έμ. 60 • Παυλάκο Άλεξανδρο 300 • Παχιού Άγγελη 50 • Παχιού Κων/vn 50 • Περδίκη Άθανασία 100 • Πετρογιώργη Κυριακή 200 • Πετρόπουλο Παναγιώτη 55 • Ποιλύζου Σωτηρία 200 • Πουλάκη Μαρία 100 • Ρεκάτα Χρήστο 50 • Ροζάκη Γεωργία 10 • Ρουκούδη Άντωνια 100 • Ρουτζούνη Σταυρούλη 30 • Σαββίδου Ειρήνη 10 • Σακώτη Κων/vo 50 • Σαρίδου Βηθλεέμ 200 • Σιδηρά Γρηγόριο 15 • Σιμώνη Έμμ. Έλενη 25 • Σκέντζου Σοφία 50 • Σκούμη Θωμαή 20 • Σολιμωνίδου Άργυρο 30 • Σουπιανά Εύαγγελία 50 • Σπυρόπουλο Ιωάννη 15 • Σπυροπούλου Άθανασία 10 • Σταμάτη Άντωνιο 15 • Σταμάτη Όλγα 10 • Σταματοπούλου Ρούσσου Άρτεμ. 60 • Σταύρου Κων/vo 30 • Στεργίου Παναγιώτη 50 • Στεφανάκου Κων/va 10 • Σύλλογο Πολιτιστικό Αιγάλεω 20 • Σχολή Αποιλυτρωτική Υπ. Θεοτόκου 510 • Ταμπάκη Τίτη Έλενη 50 • Τζουανάκη Εύσεβεια 20 • Τριανταφυλλάκη Γεώργιο 15 • Τριανταφύλλου Εύγενία 10 • Τσακιροπούλου Κίτσα 20 • Τσαντήλη Μόκκα Άθανασία 30 • Τσαρούχα Άθανάσιο 50 • Τσεκρέκο Πέτρο 10 • Τσιοκάνου Φρειδερίκη 100 • Τσιρώνη Ροδαλία 20 • Τσιώνη Νικόλαο 60 • Τσοβού Άναστασία 60 • Τσοιλάκου Ιουλία 300 • Τσουγκράνη Βασιλική 10 • Τσουκαλοχωρίτη Ιωάννη 15 • Τυρίδου Αικατερίνη 20 • Υφαντή Ιωάννη 50 • Φαμέλη Μαρίνα 70 • Φάτση Εύαγγελία 20 • Φερμέλη Άνανιάδου Μαρία 30 • Φούγια Κων/vo 200 • Χαμουρούδη Λαμπρινή 100 • Χαράμη Φλώρα 20 • Χατζηγιαννάκη Κορνηλία 800 • Χατζηγιάννη Τρύφωνα 100 • Χατζησταυρίδου Άναστασία 40 • Χριστομάνο Κων/vo 50 • Χριστοφίδου Μελιάδη 20 • Χρυσικόπουλο Άναστασίο 10 • Ψαθά Άγγελική 50 • Ψαρουδάκη Παναγιώτη 50 • Ψαρρά Άνδρεα 20 • Ψηλοπήγη Αικατερίνη 150 • Ψιαχούλια Άντωνιο 40.

Έπιμέλεια: Εύαγγελος Δ. Ζουρδούμης

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

**Πατριαρχική Σχολή «Άγιος Αθανάσιος»**  
'Από τό Πατριαρχεῖο Άλεξανδρείας

**Ιεραποστολικοί άγωνες τῶν ἀγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου**  
Δημήτριος Γόννης

**Ένθρονιστ τοῦ νέου Μητροπολίτη Ακρας κ. Σάββα**  
'Από τὴν Ιερά Μητρόπολην Ακρας

**Χειροτονία Νιγηριανοῦ διακόνου**  
'Από τὴν Ιερά Μητρόπολη Νιγηρίας

**Κοντά στούς πιστούς τῆς Μητροπόλεως Γουινέας**  
'Από τὴν Ιερά Μητρόπολη Γουινέας

**Νέος ιερέας στὶς Φιλιππίνες**  
'Από τὴν Ιερά Μητρόπολη Χόνγκ Κόνγκ

**Η Ένθρονιστ τοῦ πρώτου Επισκόπου**  
**Μπραζαβίλ καὶ Γκαμπόν κ. Παντελεήμονα**  
'Από τὴν Ιερά Επισκοπή Μπραζαβίλ καὶ Γκαμπόν

**Νομοκανονικά**  
Παναγιώτης Ι. Μπούμης

**Οἰκονομική συμβολή τοῦ Γρ. Εξ. Ιεραποστολῆς**

**Μεγάλη Τετάρτη**  
† Ο Μπραζαβίλ καὶ Γκαμπόν Παντελεήμων

**Δωροτές**  
Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης

2

3

10

14

16

19

20

25

26

28

29

**Έξωφυλλο – Όπισθόφυλλο:** Μικρός Κενυάτης στὴν Ἀφρικανική ὑπαιθρῷ

## Πάντα τά ἔθνη

### ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

\*Έτος ΔΒ', τεῦχος 126, Απρ. - Μάιος - Ιούν. 2013  
Τριμηνιαίο ίεραποστολικό περιοδικό  
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

\* Πληροφορεῖ μὲ τρόπῳ ὑπεύθυνο γὰρ τὰς δραδόδοξες ἱεραποστολικὲς προσπάθειες ἀνά τὸν κόσμο.

\* Ένημερώνει πάνω στὴν πολύμορφη πραγματικότητα τῶν κόσμου, ποὺ περιλαμβάνει τόσα θέμη μὲ ποικίλα προβλήματα καὶ χαρίσματα.

**Ίδιοκτήτης:** Αποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος – Ιωάννου Γενναδίου 14 – Αθῆνα 115 21.

**Εκδότης-Διευθυντής:** Ο Επίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τῆς Αποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ιασίου 1, 115 21 Αθήνα.

**Τιδρυτής:** Ο Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος. Διετέλεσε Διευθυντής κατά τὰ ἔτη 1981-1992.

**Υπεύθυνος θέμης:** Αρχιμ. Ἀλέξιος Ψωνός, Διευθυντής Υπηρεσιῶν τῆς Αποστολικῆς Διακονίας.

**Σύνταξη - Επιμέλεια ἐνδόσεως:** Γραφεῖο Εξωτερικῆς Τεραποστολῆς τῆς Αποστολικῆς Διακονίας.

**Έπιστολές - Εμβάσματα:** «ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ» Αποστολικὴ Διακονία, Ιω. Γενναδίου 14 — Αθῆνα 115 21 — Τηλ. 210-7272.315 - 316. Fax 210-7272.310.

**Συνδρομή γιὰ 1 χρόνο:**

Έσωτεροικού	€ 5
Κύπρου	€ 12
Εὐρύποτης	€ 12
Λοιπές χώρες	€ 14
Γά τοις φοιτητές καὶ μαθητές:	€ 2,50
Τιμὴ τεύχους	€ 1,25

\* Τό ποδὸν τῆς συνδρομῆς ἔχει συμβολικό χαρακτήρα. Δὲν ἀποσκοπεῖ μόνο στὴν κάλυψη τῶν ἐκδόσων ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἀλλὰ καὶ στὴ διαμόρφωση ὑπεύθυνης ἱεραποστολικῆς συνειδήσεως. Γίνονται δεκτές προαιρετικές προσφορές γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Χρήστος Κωβαΐδος.  
Διεύθυνση: Πρωτομαγιᾶς 3 - 14568 Κρυονέρι Αττικῆς

**PANTA TA ETHNI (All Nations)**  
Year 32, No 126, April-May-June 2013

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:

\* To provide information in a responsible way on Orthodox missionary efforts throughout the world.

\* To arouse awareness of the multiform reality of the modern world.

**Publisher:** Bishop of Phanarion Agathangelos, General Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

**Founder:** Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

**Editorial Board:** Foreign Mission Office of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

**Letters-Remittances:** "PANTA TA ETHNI" (All Nations)

Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. — 115 21  
Athens — GREECE. Tel. ++3210.7272.315-316.

**Subscription for 1 year:**

Greece	€ 5
Cyprus	€ 12
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

**Printed:** By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Καλλιτεχνική έπιμέλεια: 'Αποστολική Διακονία

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ  
ΤΕΛΟΣ



ΕΛΤΑ  
Hellenic Post

ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΛΩΣΗΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1/2007 Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ  
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 01 3538

